



VLAAMS NATIONAAL



WEEKBLAD



DONDERDAG 20 MEI '93

38^e JAARGANG • NR. 20 • 33 fr



BAAN RUIMEN VOOR DE FIETSER

**THEO VAN RYSELBERGHE
TOT IN DE PUNTJES...**

Brugge bezoeken is ook kennis maken met het

Vlaams Ontmoetingscentrum

*** De Gulden Spoor**

rechtover uitgang parking

't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82

* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798's Gravenvoeren



Zitplaatsen feestzaal voor 100 personen - Groepen en bussen op afspraak tegen speciale prijzen - toeristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— Cambkinus —
Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
089/47.28.97



AFSPANNING
In de Groene Poort
Dorp 31, GOOIK
Tel. 02/532.10.21.

Sedert een halve eeuw het Vlaamse trefpunt in het Pajottenland.
Streekbieren, boterhammen, spaghetti en ijs.
Terras, speeltuin, vergaderzaal.
Uitbaters Herman Neukermans en Anita Sorgeloos.
Dinsdag gesloten.

't boerenhof

CAFE-RESTAURANT-FRITUUR

Terras - Lunchroom - Coffeeshop
Altamira stone grill

Prijzen voor groepen op aanvraag.

De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

Adverteren in WIJ
rendeert

02/219.49.30

Probeer eens!

Banketbakkerij
ANTWERPIA



JOOST GOSSYE

Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE

Salons Raymond

— banketzalen tot 300 personen
— specialiteiten bruiloften en banketten

Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40

Bij vertonen van VU-lidkaart: één aperitief gratis.

Het Dalinghuis

Sedert 1910

JAN PAUWELS-DE BRAUWER

Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46

Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december

De familiezaak met traditie

Brood- en banketbakkerij

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Hostellerie

Petrus

Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room

Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalmte, comfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.

Wij bieden U:

- 14 luxe hotelkamers met alle denkbare comfort.
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 715 fr. tot 1600 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: 2400 fr.
- Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
- Week-end verblijf en gastronomische weekends.

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.

Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:

Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 07 fax 058/289 381

GEDONDER IN DE GLAZEN

DE lieden die het Vlaams Blok, een samensmelting van de Vlaams-nationale Partij van Karel Dillen en de Vlaamse Volkspartij van Lode Claes, hebben opgericht waren mensen die reeds lang afscheid hadden genomen van de Volksunie. Men zal zich herinneren dat zij het Egmontakkoord hadden aangewend om zich als partij te structureren, daarbij geholpen door mensen die meenden met de partij rekeningen uit het verleden te moeten vereffenen. Aanvankelijk leek het erop dat het Vlaams Blok zich als een harde nationalistische partij ging opstellen en dé konkurrent worden van de Volksunie die resoluut gekozen had om haar programma middels regeringsdeelname uit te voeren.

Het Blok ging echter van jaar tot jaar meer de andere kant uit, deze van radikale anti-migrantenpartij die zonder schroom eist dat de migranten het land worden uitgedreven, desnoods met C130-vliegtuigen van de Luchtmacht.

De partij heeft het gros van haar ideeën gekopieerd van het Franse *Front National* van J.-M. Le Pen waarmee haar vertegenwoordiger in het Europees parlement in de fraktie van Euro-rechts zetelt. Dat de FN-leider een rasechte staats-nationalist is die niet de minste aandacht heeft voor de kleine en voor een groot deel nog verdrukte volkeren binnen Frankrijk is voor het VI. Blok geen bezwaar.

Natuurlijk is een aantal ideeën van het VI. Blok aantrekkelijk, zeker voor mensen die in verloederde stadsbuurten leven waar grote groepen migranten wonen en het vertrouwde straatbeeld beheersen. De ombouw van panden tot moskeeën steekt de ogen uit, de vele kinderen die migrantengezinnen tellen en op straten, pleinen en in plantsoenen ravotten zullen ongetwijfeld op de zenuwen werken; de andere levenswijze, taal en godsdienst storen.

Het VI. Blok spekuleert op dat ongenoegen en met sukses. Het kiesgedrag in de bedoelde volkswijken van b.v. Antwerpen dat sinds jaar en dag socialistisch was keert zich massaal naar een anti-migrantenpartij. Men kan het die mensen daar niet kwalijk nemen dat zij aldus aan de overheid willen duidelijk maken dat zij maatregelen moet nemen. Er wordt hier en daar wat gesleuteld maar van een echt beleid is nog weinig sprake. Deze mensen *en bloc* onverdraagzaam of racistisch noemen is dus niet juist, zij verheffen hun stem om beslissingen af te dwingen die hen de rust van weleer moeten teruggeven. Onder deze volksbuurtbewoners bevinden zich tal van bejaarde mensen die inderdaad lastig gevallen worden door agressieve jongelui die jatten, schelden, de straat onveilig maken en dag in dag uit lummelen. In dat kader tieren drugsgebruik en -handel, een plaag die alle steden teistert en zelfs tot in haast alle scholen is doorgedrongen.

Zo'n vaalt is geschikt om mensen nog meer angst aan te jagen, op te zetten tegen andere mensen bij voorkeur deze uit een vreemde kultuur. Het is een beproefde taktiek die in het verleden steeds *diensten* heeft bewezen. Dat is zowat de bedoeling van de VI. Blok-leiders: door angst politieke macht veroveren. Om wat mee te doen? Daar heeft nog geen enkele van hen een duidelijk antwoord op gegeven. Ja natuurlijk, Vlaanderen zuiveren van alle storende elementen en terug naar afzender.

Wij schrijven het ietwat ironisch maar men kan niet ontkennen dat het daar op neerkomt. Bovendien, en dat hebben de rellen in Kamer en Vlaamse Raad verleden week bewezen, is het VI. Blok er op uit om als martelaar een plaats te veroveren, dat staat altijd goed en is graag meegenomen.

Het scenario is doorzichtig: door kwetsende uitspraken wederwoord uitlokken, schelden en laten schelden, liefst voor de TV-kamera's de boel op stellen zetten en zich achteraf verschonen door te verklaren dat het „de anderen” waren die „ons” wilden muilkorven. De incidenten vertonen zowat altijd hetzelfde stramen.

Hoe erop reageren? Natuurlijk is de verleiding groot om er scherp tegenaan te gaan. En als dat moet moet het ook, maar niet te lichtzinnig. Politieke partijen die zich geroepen voelen om het Blok te gispn moeten eerst in eigen boezem kijken en de voedingsbodem voor nog meer politiek ongenoegen opruimen. Dan zal blijken dat partijen als het Blok nog weinig om het lijf hebben dat aantrekkelijk is voor de kiezer. Het is wellicht nog te vroeg om uit de Antwerpse opiniepeiling te besluiten dat die partij in de metropool op de terugweg is maar er moet rekening meegehouden worden dat mensen die een beetje nadenken niet eeuwig in de demagogie van uiterst-rechts zullen blijven trappen.

De incidenten in het Vlaamse parlement waren beschamend, ook voor Blok-aanhangers. Men kan niet beweren dat de woordvoerders van die partij niet aan de mikro kunnen komen, dat zij niet op TV en op radio mogen, de partij heeft zondtijd op de openbare omroep. Zij heeft mandaten in adviesraden en in commissies, vaak vult zij deze niet in (wat haar goed recht is), zij hoeft dan echter niet te klagen „gemuilkorfd” te worden. Nee, zij speelt de rol van gestrafte in de hoop de politieke aktualiteit te veroveren.

Men durft vaak de vergelijking trekken tussen de jonge Volksunie en het VI. Blok, maar deze is mank. De Volksunie had

voor de unitaire staat een volwaardig politiek alternatief maar géén stem in de media. Men herinnere zich haar strijd om als „derde” op radio en TV zendtijd te krijgen. Het VI. Blok moet deze strijd niet meer voeren, haar programma is een *lege doos*.

Door tal van problemen is Vlaanderen volop in beweging. Net zoals sociale, economische en kulturele groepen zoeken politieke partijen naar een nieuwe adem, bovendien gebeurt de omgang met de nieuwe staatsstructuren nog onwennig. Het gevaar van ontwrichting is niet denkbeeldig, daarom is het behoud van onze democratie van prioritair belang. Daarbij is de verantwoordelijkheid van de Vlaamse overheid zeer groot. Het isoleren van politieke uitersten, zowel van links als van rechts, is één mogelijkheid; beter ware het ze uit te schakelen door een goed beleid.

De politieke partijen, de Volksunie inbegrepen, die de parlementaire democratie willen waarborgen doen er goed aan angstvallig met macht en middelen om te springen en door een kordaat en rechtvaardig bestuur politiek weer geloofwaardig te maken. Dat zoiets niet gebeurt met de *shit-kampagne* als deze van de VLD of andere Rossems is nogal duidelijk.



Maurits Van Liedekerke

Vlaams-Nationaal
Weekblad



**Uitgave van het Vlaams Pers-,
Radio- en TV-instituut v.z.w.**

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit
en redactie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**,
Barrikadenplein 12, 1000 Brussel
(Tel. 02/219.49.30). Telefax: 02/217.35.10.

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantw. uitgever:
Bert Anciaux,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231
(’s voormiddags) of privé, Alsebergse-
steenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

INHOUD

7 Een honderdtal BRTN-joerna-
listen wil een andere samen-
stelling van de Raad van Be-
stuur van de openbare om-
roep.

9 Begin mei interpeleerde ka-
merlid Jan Caudron minister
Wathelet over de rechten van
het kind in de sport en over
onaanvaardbare toestanden in be-
paalde sportbonden.

11 Ondanks de grote ge-
heimdoenerij rond het
dossier stelt WIJ vast dat
er langzaam maar zeker
schot komt in Vlabinvest.

14 Zondag kunt U in Werch-
ter op de slotmanifestatie
van de Week van de Fiets
genieten van een gratis
concert van Leyers, Michiels & Soul-
sister. Minister van Verkeer Sau-
wens wil de fiets als vervoermiddel
promoten. Daarvoor zijn er ook
meer en veiliger fietspaden nodig.

16 Kosovo is een hel, en Ma-
cedonië een vagevuur. En
de Basken in Frankrijk en
Spanje verliezen verder
terrein. Dat meldt Karel Jansegers in
zijn reeks over de volksnationale
strijd.

18 Nog tot 6 juni loopt in
Gent een retrospectieve
tentoonstelling over Theo
Van Rijsselberghe.

23 Het absolute Mekka zo
noemt Flandrien het
Wembley-stadion in Lon-
den voor de voetballief-
hebbers. F.C. Antwerp genoot het
voorrecht er een wedstrijdje te mo-
gen spelen tegen F.C. Parma.

34 In onze lezersrubriek
"Wederwoord" o.m. aan-
dacht voor de door de
Partijraad goedgekeurde
hervorming van WIJ tot een veer-
tiendaags ledenblad.

(omslagfoto Dann)



BRANDING

In de streek van Mechelen wordt op adres een fanzine verspreid rond *Luc Van den Brande*. Op 12 bladzijden schrijven kabinets-medewerkers van de Vlaamse minister-president hun baas de lucht in. Volgens *De Morgen* wordt het blaadje gefinancierd door enkele sponsors.

Deze krant ziet in dergelijke initiatieven — ook andere CVP-eksellenties hebben dergelijke zelfverheerlijkingstijdschriften opgestart — een poging om de wet op de beperking van de verkiezingsuitgaven te omzeilen. Wanneer een dergelijk blaadje reeds twee jaar voor de verkiezingen zou bestaan, zou het niet onder de beperkingen van de wet vallen, die voorzien dat deze binnen een bepaalde periode voor de verkiezingsdatum niet gepubliceerd mogen worden.

De CVP werd verleden week ook even in opspraak gebracht met een zeer doorzichtige poging om de wet op de partijfinanciering te omzeilen. Volgens die wet worden de fiscale vzw's afgeschaft. Enkele CVP-mandatarissen uit het arrondissement Halle-Vilvoorde, onder wie NMBS-baas *Etienne Schouppe*, die burgemeester is van Liedekerke, hadden het plan opgevat om een vzw *Havibru* op te richten. Die heeft officieel niets met de CVP te maken, maar telt alleen CVP-ers als stichters.

De vzw stelt zich tot doel *het sociaal, economisch, maatschappelijk, cultureel en toeristisch leven* in het arrondissement te bevorderen. Zo was een vormingsavond over bedrijfsfiscaliteit gepland voor ondernemers en zakenlui, waar ook de ganse CVP-top en alle CVP-ministers en -parlementsleden uit het arrondissement aanwezig zouden zijn. Het inkomkaartje bedroeg 25.000 frank, voor de ondernemers natuurlijk een aftrekbare post, voor de CVP-vzw een dankbare inkomst.

's Anderendaags liet de CVP weten dat *Havibru's* en alle gelijkaardige CVP-vzw'tjes opgedoekt zullen worden.

BOZE BURGERS

Een initiatief van de Leuvense VLD'ers *Rik Daems*, burgemeester van Aarschot, en *Hans Bracquené*, gewezen VU-gemeenteraadslid van Leuven, zette heel wat kwaad bloed. Deze „politieke vernieuwers” hebben een vereniging opgericht om alle *boze burgers* te verenigen tegen de regering Dehaene. De vereniging is tijdelijk: wanneer deze regering valt, zou de vereniging ophouden te bestaan. Eén en ander zou ook *gecommercialiseerd* worden via de verkoop van t-shirts, badges en zelfklevers, met bvb. *Shit!*, zegt de burger als opschrift.

De kritiek, o.m. van VU-voorzitter *Anciaux* en CVP-voorzitter *Van Rompuy*, was striemend. De VLD-ers werd een poujadistische en anti-politieke houding verweten. VU-voorzitter *Anciaux* lanceerde een tegenoproep, voor méér politiek engagement.



Bosnisch-Servische soldaten pronken fier met een vlag die ze op de Bosnische moslim-strijders veroverd hebben. De Bosnische Serviërs verwierpen in hun referendum het vredesplan Vance-Owen. De Bosnische Serviërs willen dus de voortzetting van de oorlog en de oprichting van een onafhankelijke Servische republiek die later aansluiting kan vinden bij Servië.

Volgens Karadzic was het plan Vance-Owen niet in overeenstemming met de realiteit. Hij riep de Verenigde Naties op om nieuwe bemiddelaars een nieuw vredesplan te laten opstellen. De leider van de Bosnische Serviërs suggereerde al namen voor de nieuwe bemiddelaars: de Amerikaanse gewezen minister van Buitenlandse Zaken Kissinger en de gewezen Sovjet-president Gorbatsjov. Zij zouden beter de realiteit in Bosnië inschatten dan Vance en Owen. (foto Reuters)

BLOK

Het *Vlaams Blok* wierp verleden week tot tweemaal toe de maskers af. Eerst in de kamer, waar *Filip De Winter* aankondigde rijkswachters met Belgische identiteitskaart maar van vreemde afkomst niet te zullen gehoorzamen. De Winter raakte zo opgewonden dat hij bijna op de vuist ging met VU-staatssecretaris *Vic Anciaux*, die al evenzeer emotioneel aangedaan was, zij het dan door een gevoel van oprechte verontwaardiging. De tactisch opgestelde schouders van VU-fraktieleider *Herman Candries* voorkwamen wellicht een gevecht in regel.

Daags nadien was het weer prijs. Het *Vlaams Blok* nam het niet dat het recent gewijzigd reglement in de Vlaamse Raad, waaraan het Blok trouwens mede zijn goed-

keuring had gehecht, ook effectief werd toegepast. Bij deze rel werd wat huisraad vernield, sneuvelde een glazen deur, werd de hand van SP-voorzitter *Vandenbroucke* verwond, en raakte VU-minister *Sauwens* betrokken bij trek- en duwwerk. Vanop de publieke tribune werd het verdere verloop van de parlementaire werkzaamheden verstoord.

Aan de *bokspartij*, zo meldde Het Volk, hing een prijskaartje van 17.828 frank: een nieuwe glazen ruit aan de ingang van het halfrond, drie nieuwe stoelen op de publieke tribune, drie afgerukte koptelefoons. Het *Vlaams Blok* liet al weten de aangerichte schade niet te willen betalen.

Vlaamse Raadsvoorzitter *Van Velthoven* overwoog maandag zijn collega's in het Buro van de Vlaamse Raad voor te stellen om een artikel van het reglement toe te passen dat

toelaat tuchtmaatregelen te nemen tegen raadsleden. Hij zou De Winter en Annemans voor drie vergaderingen willen schorsen. De kamplustige volksvertegenwoordigers deden van hun kant de vechtpartijen af als een „emotionele uitbarsting”. Ze beloofden in het vervolg af te zien van geweld in het parlement. Wat een brave jongens toch!

HUISVESTING

Vlaams minister van Huisvesting *De Batselier* (SP) wil paal en perk stellen aan de vriendjespolitiek bij de toewijzing van sociale woningen. De Vlaamse regering heeft een programma goedgekeurd om tienduizend nieuwe sociale woningen ter beschikking te stellen. Bij de toewijzing van die sociale woningen werd in het verleden nogal wat ellenbogenwerk gedoogd.

De Batselier maakte cijfers bekend uit een studie die de Vlaamse administratie verrichtte bij de 116 huisvestingsmaatschappijen. Daaruit bleek dat slechts 37% van de maatschappijen de toewijzingen „ongeveer conform” de geldende reglementering verliep. Bij 26% neemt men regelmatig een loopje met de rangorde op de wachtlijsten. In 39% van de gevallen bleek controle onmogelijk omdat de huisvestingsmaatschappijen geen uitgebreid register van de kandidaten bijhouden, wat nochtans wettelijk verplicht is.

Daarom wil De Batselier 73 nieuwe commissarissen aanstellen die de lokale huisvestingsmaatschappijen moeten controleren op de naleving van de bestaande toewijzingscriteria. De Batselier merkte zeer terecht op dat de idee dat iemand bij een politikus moet langs gaan om te krijgen waar hij recht op heeft nefast is voor de politiek, en de eerlijke politici, die hieraan niet meedoen, eveneens in diskrediet brengt.

MAASTRICHT

Dinsdag spraken de Denen zich voor de tweede keer uit over het Verdrag van Maastricht. In een eerste referendum wezen ze het Verdrag nipt af. Dankzij de uitzonderingen die de Denen na dat eerste referendum gekregen hebben, moesten ze zich dinsdag uitspreken over een verwaterd verdrag. Denemarken zal bvb. niet deelnemen aan de laatste fase van de monetaire unie en aan een gemeenschappelijk defensiebeleid via de Westeuropese Unie (WEU).

In eigen land worden de Maastricht-normen, de voorwaarden waaraan de EG-lidstaten moeten voldoen voordat een gemeenschappelijke munteenheid ingevoerd kan worden, steeds openlijker in vraag gesteld. Minister van Financiën *Maystadt* (PSC) was verleden weekend de eerste minister in functie die dit deed. Hij noemde de strikte naleving van de Maastrichtnormen in de huidige economische conjunctuur niet meer realistisch.



Dit is niet het spoorwegpersoneel, dat in een wilde staking het spoorverkeer op heel wat lijnen maandag lam legde, het zijn opvoeders die in Kortrijk een tijd lang de sporen bezet hielden. De opvoeders voerden deze week hun protestacties tegen minister van Welzijn De Meester (CVP) nog op. Op verscheidene plaatsen werd de minimum bezettingsnorm niet gerespecteerd. De provincie-gouverneurs moesten personeel opvorderen. De opvoeders vinden de voorgestelde loonsverhoging en personeelsuitbreiding uit het „ultiem voorstel” van De Meester „totaal onvoldoende”. Er komen geen bijkomende jobs in de bijzondere jeugdzorg, de nieuwe banen betekenen geen vermindering van de arbeidsdruk en de looninhaaloperatie gaat niet ver genoeg. Aan het voorstel van de Vlaamse regering hing een prijskaartje van 8 miljard frank tussen '93 en '96. Het conflict ging al z'n elfde week in.

(foto vum)

Eén van de Maastrichtnormen is de beperking van het overheidstekort tot 3% van het bnp. Het wordt steeds twijfelachtiger of België die norm zal halen. Een andere norm waar België het moeilijk mee heeft is de beperking van de schuld tot ongeveer 60% van het bnp. België heeft momenteel met een schuld van 120% van het bnp de grootste schuld van alle EG-lidstaten.

VLM

De *Vlaamse Luchtvaartmaatschappij* (VLM) vierde in aanwezigheid van VU-minister *Johan Sauwens* z'n eerste vlucht van Deurne naar Londen City Airport. Maar VLM-afgevaardigd-bestuurder *Freddy Van Gaever* haalde niettemin scherp uit naar de tegenkanting van de Belgische autoriteiten.

Volgens *Het Volk* is Van Gaever nog niet zeker dat hij het voortbestaan van VLM kan

garanderen. Het Bestuur der Luchtvaart zou een indrukwekkend administratief hindernis-parkoers uitgestippeld hebben. De Fokker 50 kreeg maar een voorlopige vergunning van een week. Zoiets biedt de zakenlui waarop VLM mikt natuurlijk geen zekerheid. Verder zijn er onvoldoende Belgische ko-piloten met een licentie voor de F50, zodat Van Gaever twee gezagvoerders per vlucht dient in te schakelen. Vreemd genoeg stelde Van Gaever ook vast dat de brandstof, afkomstig uit de haven van Antwerpen, in Deurne 30 tot 40% duurder is dan in Zaventem. Tenslotte kreeg men ook de aansluiting op het computersysteem niet voor elkaar, zodat de boekingen overgelaten moesten worden aan concurrent Sabena.

Minister Sauwens gaf opdracht tot het opstellen van een rapport over de moeilijkheden rond de start van VLM. Sauwens deelde mee dat de investeringen van '94 voor regionale luchthavens naar Deurne zullen gaan.

■ **Patrick Haemers** pleegde zelfmoord in zijn cel. Hij zag het om verschillende redenen niet meer zitten. **Kaplan Murat** en een al een jaar eerder ontsnapte kompaan werden ingerekend na een geslaagde actie van de rijkswacht.

■ Van de elf andere gevangenen die samen met de drie topgangsters Lacroix, Bajrami en Murat ontsnapten werden er totnogtoe slechts zes (Bajrami inbegrepen) terug bij de **lurven** gevat.

■ **Barbara Dex** eindigde allerlaatste op het Eurosongfestival. De thuis spelende leraren wonnen voor de tweede opeenvolgende keer. Door het Dex-debacle dreigt dit arme landje voor enkele jaren verstoken te blijven van Eurosong-deelname.

■ De pastoor van Tielt gaat volgen de maand **trouwen**, maar weigert om uit te treden als priester. Hij vindt het celibaat een zonde, onrechtvaardig en in strijd met de mensenrechten. De priester kwam er openlijk voor uit dat hij al 17 jaar een relatie heeft. In de andere parochiekerken van Tielt werd een brief van bisschop Vangheluwe voorgelezen waarin het celibaat verdedigd werd. Daags na de mediagenieke huwelijksaankondiging werd de priester door het bisdom al uit zijn ambt ontzet.

■ Het **gijzeldrama** in Parijs kende voor de gegijzelde kleuters, hun juf en een kinderarts een goede afloop. De gijzelnemer werd door een Franse anti-terreur-eenheid doodgeschoten.

■ De Vlaamse regering gaat op voorstel van Onderwijsminister **Van den Bossche** (SP) 500 ekstra **leerkrachten** inzetten in het eerste leerjaar van het basisonderwijs. Die bijkomende onderwijzers moeten het grote aantal mislukkingen en overzitters in het eerste leerjaar terugdringen.

■ Nederland zet de zgn. **Roosendaal-procedure** stop. Onze noorderburen sturen nu hun **illegalen** niet meer zonder boe of ba over de Belgische grens.

■ Een nieuw verkeersreglement in Zwitserland bepaalt dat het voortaan verboden is te **jodelen** achter het stuur. De jodelaars bleken steeds vaker de oorzaak van verkeersongevallen.

NAAR EEN ONAFHANKELIJKE RAAD VAN BESTUUR VAN DE BRTN ?

Enkele weken geleden kwam Jozef Deleu VU-voorzitter Bert Anciaux een „Appel aan de democratische politici” overhandigen, ondertekend door een honderdtal personeelsleden van de BRTN. Deleu trad op als bemiddelaar tussen de journalisten van de BRTN die de tekst opgesteld en ondertekend hebben enerzijds, en de partijvoorzitters anderzijds. In het appel worden de „democratische politici” opgeroepen om de Raad van Bestuur op een andere manier samen te stellen dan nu het geval is, aan de hand van de verkiezingsuitslagen. Wij brengen hier het Appel van de BRTN-journalisten die de tekst ondertekenden.

Nu ook de politieke wereld er zich rekenschap van begint te geven dat overheidsbedrijven gedepolitiseerd moeten worden, zouden we uw heel bijzondere aandacht willen vragen voor de BRTN, overheidsbedrijf en cultuurinstrument bij uitstek van de Vlaamse gemeenschap.

De Raad van Bestuur van de BRTN wordt op dit moment samengesteld op basis van de verkiezingsuitslagen. De leden worden benoemd door de Vlaamse Raad, in feite op voordracht van de politieke partijen. Hoge functionarissen binnen de BRTN (de administrateur-generaal en de directeurs-generaal) worden eveneens in feite door de partijen benoemd, na een voorafgaand politiek akkoord. Ook bij bevorderingen worden politieke evenwichten nagestreefd.

De bekommernis achter dit systeem is er altijd een van democratische aard geweest: de openbare omroep moest een getrouwe afspiegeling zijn van de gemeenschap. Het Kultuurpakt heeft die bedoeling nog aangescherpt om pluralisme en verdraagzaamheid binnen de omroep te garanderen.

Sedert 24 november 1991 is duidelijk geworden dat dit democratisch principe niet meer werkt. Door de korrekte toepassing ervan zit nu in de Raad van Bestuur een vertegenwoordiger van een ondemokratische en onverdraagzame partij, die bovendien de BRTN op alle mogelijke manieren bestrijdt en belast. De leiding van de omroep wordt bedolven onder een lawine van parlementaire vragen afkomstig van leden van diezelfde partij. Het is daarbij duidelijk niet de bedoeling terechte kritiek te uiten op het functioneren van de omroep, maar dat functioneren zelf te belemmeren.

We willen dan ook een dringend beroep doen op alle democratische politici om het



democratisch gehalte van de openbare omroep op een andere wijze dan totnuoe te vrijwaren. We zouden ze willen vragen een systeem te bedenken, waardoor in de volgende Raad van Bestuur uitsluitend mensen zitting hebben, die benoemd zijn op grond van hun deskundigheid, hun partijpolitieke onafhankelijkheid en hun onverdachte democratische gezindheid. Het moet mogelijk zijn het pluralistisch karakter van de Raad te waarborgen zonder dat de kandidaat-leden door de partijhoofdkwartieren worden voorgedragen.

Een bijkomend voordeel zou zijn dat de BRTN beter gewapend zou zijn in de concurrentiestrijd met de commerciële omroep. Ook de benoemingen immers, door zo'n onafhankelijke raad gedaan, zouden meer gebaseerd zijn op beroepsbekwaamheid dan op de partijkaart van de kandidaten.

We geven er ons rekenschap van dat het vinden van een systeem voor de samenstelling van een Raad van Bestuur, dat grondig verschilt van het huidige en toch de pluralistische samenstelling ervan waarborgt, geen makkelijke opgave is. We zijn graag bereid, indien gewenst, daar mee over na te denken.

Maar als we willen vermijden dat de openbare omroep via „demokratische” weg in handen valt van lieden, die de democratische grondbeginselen zelf van onze samenleving bedreigen, dan is depolitizing de enig mogelijke oplossing.

De tekst werd ondertekend door een kleine honderd personeelsleden van de BRTN.

PERSSPIEGEL

GAZET VAN ANTWERPEN

„Altijd en steeds opnieuw wordt er méér geld geëist, net alsof Utopia achter de hoek begint. (...)“

Merkwaardig is het dat de politieke leiders en vertegenwoordigers van allerhande drukingsgroepen, die de burgers eerst de huid hebben volgescholden als egoïsten, vaak de auteurs blijken te zijn van de collectieve eisenbundels waarbij er almaar meer geld gevraagd wordt voor de eigen groep. Dat de staat financieel met handen en voeten gebonden is wil niemand meer gehoord hebben. Aan het feit dat het vaderlandse vat al lang is leeggedronken en de gigantische welvaarts-machine alleen wordt opgehouden met de schijn van een miljardenhoge schuldenberg heeft niemand een boodschap.

Welke partij heeft de moed de dagelijkse stoet van nieuwe eisers duidelijk te maken dat er helaas geen financiële ruimte bestaat voor deze, meestal gerechtigde, eisen. Wie durft klaar en duidelijk zegen dat wij onze, toch al zwaar belaste wereld, alleen maar in bruikleen gekregen hebben van onze kleinkinderen?”

Jan Veestraeten. 11 mei.

„Veel sneller dan verwacht komt boontje om zijn Brussels loontje. Brussel, dat zo graag een volwaardig derde gewest wil zijn, zit andermaal op droog zaad. Charles Picqué, voorzitter van de hoofdstedelijke regering (sic) dreigt zowaar met ontslag als de federale regering niet ter hulp snelt met verse miljarden. Vergeet Picqué, die onlangs nog platte broodjes ging bakken met Spitaels, dat het federale geld dat hij opeist in overgrote mate een Vlaamse handgift is?”

Waarom gaat Charles Picqué niet aankloppen bij zijn vriend Spitaels, waarmee hij graag afspraken maakt tegen Vlaanderen in? Als de Vlaamse regering waarborgen kan losweken voor de Vlaamse gemeenschap in Brussel en voor de tweeledigheid van dit land, dan kan er misschien over een en ander worden nagedacht.”

Jan Veestraeten. 13 mei.

De
Financieel
Economische
TIJD

„In feite kiest onze maatschappij van vandaag impliciet voor het tolereren van een hoge werkloosheid. Het individuele egoïsme

van de grote meerderheid haalt het op echte solidariteit. Liever tien procent werklozen, dan dat de 90 procent die wel werk heeft ook maar iets zou opgeven van haar hoogste lonen ter wereld of van haar royale sociale omkadering. Ook de vakbonden doen daaraan mee met hun maatschappijvisie die eng gericht is op het ten allen prijze in stand houden van de verworven rechten, zowel van de werkenden als van die niet-aktieven die zich onrechtmatig in werkloosheidsstelsels hebben genesteld.”

Jerry Van Waterschoot. 13 mei.

De Standaard

„En blijkbaar is zelfs nu nog lang niet iedereen overtuigd dat een tekort aan banen echt erg is, even erg als het tekort op de begroting.

Net zoals een te groot tekort op de begroting een rentesneeuwbal op gang brengt, zo kan een te groot tekort aan werkgelegenheid een stempelsneeuwbal op gang brengen. Een te groot tekort aan banen leidt immers tot stijgende sociale uitgaven en dus naar een verhoging van de lasten op de overblijvende arbeid en een versterking van het arbeidsverniënde effect van de hoge sociale lasten.

Net zoals voor het budget, is voor de werkgelegenheid een algehele strategie nodig. Het gaat immers niet om het scheppen van wat banen hier en daar, maar om de vraag wat voor samenleving we willen. Een samenleving waarin een minderheid werkt om velen een schamel vervangingsinkomen te bezorgen of een samenleving waarin iedereen zoveel mogelijk werkt om zelf voor zijn inkomen te zorgen.”

Guy Tegenbos. 13 mei.

„Het Vlaams Blok is in wezen een racistische partij. Dat bleek ten volle bij de voorstelling vorig jaar, van het 70-puntenprogramma voor de migranten. Dat bleek deze week in de Kamer toen Filip De Winter kwam vertellen dat hij zich nooit zal onderwerpen aan een controle van rijkswachters die van afkomst migranten zijn. Dat is vanzelfsprekend totaal onaanvaardbaar. Rijkswachters zijn rijkswachters. Ze voldoen allen aan dezelfde criteria, ze hebben allen de Belgische nationaliteit en ze worden allen geacht te werken binnen de klijtlijnen van de wetgeving. Voor Dewinter is dat niet waar. Voor hem telt dat niet. Voor hem telt het ras.

Deze apartheidslogika is dodelijk. Uiteindelijk belanden we bij theorieën over raszuiverheid, over de onversneden puurheid van het Germaanse oervolk en dergelijke meer. Alleen diegene die de gewenste raskenmerken vertoont, behoort dan tot het eigen volk. De overigen, waar zij ook zijn opgegroeid, welke taal zij ook spreken, zij zijn kleurlingen, besmetten, burgers van tweede orde, die hoogstens op het eigen grondgebied worden getolereerd en blij mogen zijn dat het zo is. Voor iedereen die een beetje nadenkt, is het duidelijk hoe gevaarlijk, infernaal en zelfvernietigend dit soort van denken wel is.”

Dirk Achten. 14 mei.

DE MORGEN

„De stijging van de produktiviteit is zo groot en de concurrentiële druk zo sterk dat grote werkloosheid sowieso een zekerheid blijft. Althans indien er geen ingrijpende wijziging in de verdeling van de beschikbare arbeid komt. Dat is natuurlijk verre van simpel want het is geen technokratisch of economisch probleem dat met computermodellen is op te lossen. Het is een dossier dat de hele maatschappij met vele, haast existentiële, vragen konfronteert. In feite vereist het een mentale revolutie en een heel andere houding tegenover vrije tijd, werken en samenleven. Er is nood aan een andere cultuur waarin sommige waarden uit het recente industriële verleden worden gerelativeerd.”

Standpunt. 13 mei.

DE NIEUWE GIDS

„Dat de voor misstanden aansprakelijk gestelde politici zich ook tegen de aanvallen van de pers verdedigen is even begrijpelijk als het misbaar van de journalist die ervan overtuigd is de stem van de publieke opinie te vertolken, en zijn eigen aandeel in de opinievorming onderschat.

Alle wantoestanden, misdrijven en problemen, wortelen uiteindelijk in maatschappelijke kwalen waarvoor wij allen medeverantwoordelijk zijn.

Daarom moet men niet in de Wetstraat zondebokken gaan opsporen om ze naar de Wolvengracht te drijven, maar het kwaad bij de wortels aanpakken en zich inzetten voor meer verdraagzaamheid, rechtvaardigheid en burgerzin.”

Fons Margot. 13 mei.

pvdv

UITSPRAAK RECHTBANK KAN JEUGDSPELERS BEVRIJDEN

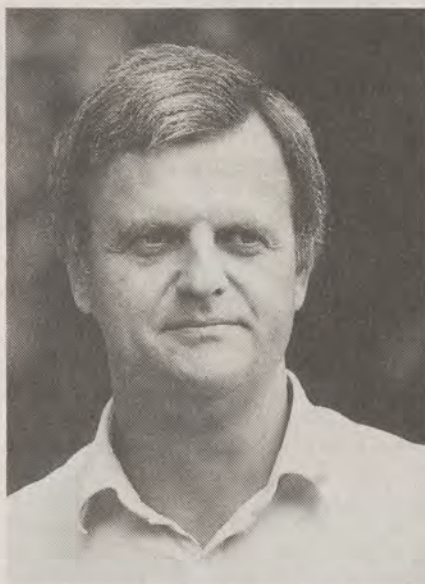
Begin mei interpeleerde kamerlid *Jan Caudron* minister van Justitie en Economische Zaken *Melchior Wathelet* over de Rechten van het Kind in de sportwereld en over onaanvaardbare toestanden in bepaalde sportbonden. Caudron is daarmee niet aan zijn proefstuk, in maart had hij in de Vlaamse Raad over dezelfde problematiek vragen gesteld aan de ministers *Detiège* en *Weckx*. Zijn senaatskollega prof. *Maxime Stroobants* vroeg op 8 maart in de senaat de oprichting van een commissie om „gebruiken” in de betaalde sportbeoefening te onderzoeken.

En eind vorig jaar publiceerde gewezen VU-senator en prof. *Roger Blanpain De gladiatoren van de Sport. In de ban van de sportmafia*, een boek boordevol aanklachten tegen misbruiken die de sportwereld ontsieren.

Het onderwerp leeft dus en leidt af en toe tot gerechtelijke uitspraken. Zo was er het oordeel van de Luikse rechter, mevrouw *Lienard* die reeds in 1991 besloot dat de weigering van de basketbalklub van Jupille om een zevenjarige speelster naar een andere club te laten vertrekken op geen enkel verdedigbaar motief rustte en dus een misbruik was. Het klubbestuur van Jupille werd veroordeeld het verzoek tot de nieuwe aansluiting te aanvaarden onder een dwangsom van 1.000fr. per dag. En onlangs was er het geval van de 16-jarige scholier *Joris Bervoets* uit Vorst (Kempfen) die door een uitspraak van de rechtbank van Turnhout transfervrijheid bewam. Zijn ouders wonnen het geding tegen de Belgische Voetbalbond en Excelsior Vorst, de club van de jonge voetballer, die nota bene 200.000 fr. eiste voor een transfert naar Looi Sport.

De rechtbank verklaarde de aansluiting van *Joris Bervoets* bij de KBVB ongeldig omdat de handtekening van de ouders op het aansluitingsdokument ontbreekt. Zo'n handtekening is volgens het dekreet over het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar nodig om geldig te zijn. De jongen had als achtjarige voor Excelsior Vorst getekend, toen volstond de handtekening van een minderjarige om door de Voetbalbond als „definitief aan een club toegewezen te worden”. De ouders tekenden nooit en waren niet op de hoogte van de mogelijkheid tot verhaal.

De voornaamste kritiek van kamerlid Caudron behelst nu precies het volgens hem „totaal onaanvaardbare transfersysteem



Caudron noemt het transfersysteem in de voetbalbond, waardoor kinderen van 6 jaar eigendom zijn van hun club en daar slechts na het betalen van een aankoopsom weggelaten, middeleeuws.
(foto WIJ)

DE SLAVERNIJ VAN DE SPEKTAKELSPORT

„Het is onfatsoenlijk, en dit is een eufemisme, dat een speler, en dan nog een jonge speler, blootgesteld wordt aan de wet van vraag en aanbod als een vulgaire koopwaar met een zuiver spekulatieve bedoeling. Het wordt tijd dat onze maatschappij zich herinnert dat de slavernij werd afgeschaft en dat zij verwerpelijk was in al haar vormen.

Indien het voortbestaan en de ontwikkeling van een sport of het overleven van de clubs inderdaad afhangen van dergelijke praktijken, is het omdat de organisatie en de filosofie verkeerd zijn. Dan wordt het hoog tijd ze te veranderen om de sport opnieuw in dienst te stellen van de mens en niet in dienst van de slavernij van de spektakelsport.”

De vrederechter van Verviers, 25 november '92

waardoor kinderen van 6 jaar door het plaatsen van hun handtekening tot hun 35ste eigendom van een club zijn en daar slechts weggelaten door het betalen van soms enorme aankoopssommen. Het alternatief is niet meer spelen of naar de rechtbank stappen met de daaraan verbonden rompslomp en advocatenkosten.”

Caudron noemt dit systeem *middeleeuws* en begrijpt dan ook dat radeloze ouders zich in een vereniging gingen groeperen om de vrijheid van hun kinderen te bekomen. Hij twijfelt niet woorden in de mond te nemen als „illegale mensenhandel” en verwijst naar de werkgroep *Rechten van het Kind in de Sportwereld*, geïnstalleerd op initiatief van het Nationaal Diensten- en Onderzoekscentrum van het Spelende Kind dat met de Bond van Grote en Jonge Gezinnen en Sporta samenwerkt.

OVERTREDINGEN

Volgens Caudron treden zowel de Basketbal- als de Voetbalbond heel wat wetten met voeten, ons kamerlid haalt aan:

1. *Vrijheid van vereniging.* Als minderjarige kan men zonder het akkoord van de club niet weg. Wel bestaat tot 16 jaar de mogelijkheid om telkens voor 1 jaar „uitgeleend te worden voor een huurprijs van 15.000fr per jaar”. Eens de 16 voorbij keert men naar de club terug en begint de financiële manipulatie, zonder geld kan de speler niet weg. Opmerkelijk is dat vrouwelijke spelers aan de Bond van het tarief weggelaten...

2. *De Arbeidswet.* Volgens het basketbalreglement kunnen spelers vanaf hun zestiende kontraktspelers worden, zelfs voltijds. Dit is in strijd met de arbeidswet, aangezien de (deeltijdse) schoolplicht ook voor sportlui tot 18 jaar geldt. Daarenboven mogen spelers beneden de 18 hun prestatie in het kader van de arbeidsovereenkomst niet op zondag leveren.

3. *Verboden terbeschikkingstelling.* De tijdelijke transfer van een sportbeoefenaar-werknemer tegen betaling is strijdig met de wet op de tijdelijke arbeid.

4. *Koppelbazerij of plaatsing tegen betaling.* De definitieve transfer van een sportbeoefenaar-werknemer tegen betaling wordt juridisch als de plaatsing van een werknemer beschouwd. Dit wordt door een internationaal verdrag verboden.

5. *Andere fundamentele beginselen en wetten.* Het is algemeen aanvaard dat arbeid geen koopwaar is. De wet betreffende de betaalde sportbeoefenaar die bepaalt dat een beroepsspeler na zijn overeenkomst vrij een andere werkgever mag kiezen komt aldus in het gedrang. Ook de wet betreffende de individuele arbeidsovereenkomst waarin bepaald wordt dat er geen levenslange binding aan de werkgever mag zijn.

MAGISTRATEN

Caudron besloot zijn tussenkomst van begin mei met 6 vragen, ondertussen antwoordde minister Wathelet. Het valt daarbij op dat deze tal van antwoorden naar zijn kollega van Financiën doorschoof.

- Op de vraag of winstgevendende organisaties kunnen blijven opereren onder het mom van VZW en geen belastingen betalen, antwoordde de minister dat het belangeloos karakter van een VZW niet verloren gaat indien deze een handelsactiviteit ten bijkomende titel uitoefent. Over „de appreciatie van dat bijkomende karakter voor wat betreft het regime van inkomensbelasting" oordeelt de minister van Financiën.

- Ook de vraag of er bij de verkoop van sportlui BTW moet betaald worden verwees minister Wathelet eveneens naar zijn kollega van Financiën. Volgens een Europese Richtlijn is de verkoop van een sportman een dienstverlening die onderworpen is aan BTW-inning.

- Over de klachten van prof. Blanpain is door de procureur-generaal een vooronderzoek ingesteld.

- Drie vragen behelzen functies van magistraten in sportbonden die, aldus Caudron Belgische wetten en de Rechten van het Kind niet naleven.

Minister Wathelet haastte zich door mee te delen dat er „een onverenigbaarheid bestaat tussen het ambt van magistraat en de deelname aan de leiding of het beheer van of aan het toezicht op handelsvennootschappen of nijverheids- of handelsinrichtingen."

Als burgers moeten magistraten echter ook de kans hebben deel te nemen „aan een verenigingsleven binnen het kader van niet-kommerciële activiteiten, b.v. van kulturele of sportieve aard." De minister wees er wel op dat de magistraten niet kunnen deelnemen aan enige activiteit die niet binnen een wettelijk kader zou plaatsvinden. Hij heeft zijn diensten gevraagd de eventuele schendingen van het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens en deze van het Kind te onderzoeken.

DE ZAAK-BERVOETS

Ondertussen blijven duizenden jonge sporters bij de KBVB en andere bonden aangesloten volgens een systeem dat door de rechtbank van Turnhout werd veroordeeld. De uitspraak is dermate belangrijk dat de Voetbalbond spoed zet achter een voorstel tot liberalisering van de handel in jeugdvoetballers. Alhoewel hij er warmpjes inziet en enige *almacht* haar niet vreemd is kan de Bond zich financieel noch moreel nog meer van dergelijke uitspraken veroorloven. Volgens het oordeel van de Kempische rechtbank moet de Bond de jonge Joris Bervoets toelaten bij welke voetbalklub dan ook aan te sluiten, anders wacht hem een dwangsom van 10.000fr per dag.

De mogelijkheid dat nog meer ouders de uitspraak van Turnhout zullen aanwenden om hun nazaten een vrije transfer te laten maken is dan ook zeer groot en wenselijk. (mvl)

EEN VU-VOORSTEL OM BRUSSEL-HALLE-VILVOORDE TE SPLITSEN

Tijdens de bespreking van de Gewone Wet tot vervollediging van de Federale Staatsstructuur in de *kommissie Binnenlandse Zaken van de Kamer*, hebben Vic Anciaux en Etienne Van Vaerenbergh amendementen ingediend met het oog op de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde voor de verkiezingen van de Kamer, de Senaat en het Europese Parlement.

Binnen het kader van de ver doorgedreven staatshervorming, inbegrepen de splitsing van de provincie Brabant en de rechtstreekse verkiezing van het eigen Vlaams Parlement, is het bestendigen van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde nog de enige, achterhaalde en oubollige structuur.

Amendementen werden echter door geen enkele andere partij gesteund en bijgevolg verworpen. Het Vlaams Blok schitterde door afwezigheid.

Achteraf zal het Vlaams Blok wel hoog van de toren blazen, maar op het ogenblik dat het er op aan kwam een algemeen Vlaams standpunt te verdedigen, waren de vertegenwoordigers van deze partij nergens te zien.

Anciaux en Van Vaerenbergh zullen de amendementen betreffende de splitsing van het kiesarrondissement Brussel in een *Brusselse kieskring* en een *Vlaamse kieskring Halle-Vilvoorde met waarborg voor de verkiezing van Brusselse Vlamingen*, herindienen en tijdens de bespreking in de plenaire, openbare vergadering opnieuw verdedigen.

P-SPROKKELS

■ Vic Anciaux en E. Van Vaerenbergh dienden amendementen in tot vervollediging van de federale staatsstructuur. (5 mei) Anciaux vroeg ook om een artikel in de grondwet te voegen betreffende de eerbiediging van het privé-leven. (7 mei)

■ Van Herman Lauwers kwam een wetsvoorstel m.b.t. de oversteekplaatsen voor voetgangers en de oversteekplaatsen voor fietsers en bestuurders van tweewielige bromfietsen. (4 mei)

■ In de plenaire vergadering van 6 mei hield Hugo Olaerts een tussenkomst over het wetsontwerp aangaande belasting op tweedehandsvervoermiddelen. Hij noemde het ontwerp „asociaal en onrechtvaardig. De kleine autobezitter werd vrijgesteld van de BIV, maar krijgt nu reeds de afrekening gepresenteerd."

■ Aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen stelde Paul Van Grembergen een mondelinge vraag over de inbeslagname van goederen van president Mobotoe. (6 mei)

■ Etienne Van Vaerenbergh ondervroeg minister Wathelet over de ontsnapping uit de gevangenis van St.-Gillis. (5 mei). Ons kamerlid kwam ook tussenbeide (11 mei) in de openbare zitting over het gevangenisbeleid en de werking van het gerecht. Over de onteigeningen voor de SST in Lembeek en in Halle interpeleerde hij minister van Financiën Maystadt. (6 mei)

■ Jan Loones ondervroeg de minister van Binnenlandse Zaken over de toegang tot het Rijksregister voor advocaten, hun werk wordt bemoeilijkt terwijl gerechtsdeurwaarders en notarissen een soepele regeling krijgen. Minister Tobbacq heeft een werkgroep samengesteld om het probleem te onderzoeken, Loones hoopt op vlugge konklusies. (6 mei)

■ Laurens Appeltans diende een reeks voorstellen van wet in, o.m. aangaande de financiering van de politieke partijen, over de beperking van en de controle op verkiezingsuitgaven, over de verplichting tot jaarlijkse bekendmaking van mandaten, ambten en beroepen door nationale en Europese verkozenen en van provincie- en gemeentemandatarissen en leden van interkommunales en raden voor maatschappelijk welzijn. Maar ook omtrent de verplichting tot jaarlijkse bekendmaking van de inkomens- en vermogenstoestand van bovenvermelde personen.

Appeltans diende ook een voorstel van wet in tot erkenning van de Nederlandse naam van de taalgrensgemeente Hélécinne, Heylissem. (6 mei)

SLEUTELN AAN DE RAND (4)

ACHTER DE SCHERMEN VAN VLABINVEST

DE Franse gemeenschapsraad nam op 18 maart jl. een motie aan van *Ducarme* en *De Decker* (beiden PRL) die een belangenkonflikt inriep tegen het voorstel Suykerbuyk-Van Vaerenbergh. De CVP- en de VU-burgemeester hadden in de Vlaamse Raad met een voorstel van dekreet de Vlaamse gemeenten de toestemming willen geven om het woonrecht aan bepaalde voorwaarden te onderwerpen (zie WIJ nr. 19).

De motie van de Franse gemeenschapsraad schorste de procedure in de Vlaamse Raad voor zestig dagen. Na het overleg dat de Vlaamse Raad en de Franse gemeenschapsraad hierover met elkaar pleegden vorige week woensdag, kon slechts vastgesteld worden dat er geen consensus was.

Het belangenkonflikt wordt nu naar de Kamer gestuurd, die dertig dagen de tijd heeft om het Overlegkomitee regering-eksekutieven een gemotiveerd advies over te maken. Tenzij de meerderheidspartijen in de federale regering over dit belangenkonflikt een afspraak maken, zou men kunnen verwachten dat het gemotiveerd advies van de Kamer, waar de Vlamingen in de meerderheid zijn, gunstig zal staan tegenover het voorstel van Suykerbuyk en Van Vaerenbergh. Na het gemotiveerd advies van de volksvertegenwoordigers dient het overlegkomitee regering-eksekutieven bij consensus te oordelen. Bij gebrek aan consensus, kan de normale procedure voor de behandeling van het voorstel Suykerbuyk-Van Vaerenbergh in de Vlaamse Raad hervat worden.

Er mag echter betwijfeld worden of het konflikt tussen de Franse en de Vlaamse gemeenschap zo z'n beslag zal krijgen. Het voorstel Van Vaerenbergh-Suykerbuyk zou bvb. geamendeerd kunnen worden, waardoor de bezwaren van de Raad van State wegvallen. Het voorstel voorzag een regeling om het woonrecht aan banden te leggen die in principe door alle Vlaamse gemeenten zou kunnen toegepast worden. Het dekreet zou echter slechts nuttig zijn in bepaalde streken, bvb. de Vlaamse rand rond Brussel, of bepaalde grensstreken met



Deelnemers aan de Gordel fietsen voor een groene en Vlaamse rand.
(foto Dann)

Op de vergadering van de Permanente Werkgroep van Vlabinvest van verleden week werd een nota rondgedeeld waarin o.m. een denkpiste geformuleerd werd om de doelgroep voor de Vlabinvest-projecten te omschrijven. Dit is niet zonder belang, omdat hiervoor criteria opgesteld dienen te worden die moeten toelaten een onderscheid te maken tussen zij die wél tot de doelgroep behoren (bvb. autochtone Vlamingen die geen betaalbare woning meer vinden in hun eigen dorp) en zij die níet tot de doelgroep behoren (bvb. Franstalige en/of Europese kandidaat-inwijkelingen met een goedgevulde portemonnee). Intussen verstreek de schorsingsperiode van zestig dagen voor het voorstel van dekreet Suykerbuyk-Van Vaerenbergh. De Franse gemeenschapsraad had tegen dit voorstel dat de gemeenten onder bepaalde voorwaarden zou toestaan het woonrecht aan banden te leggen, een belangenkonflikt ingeroepen.

Nederland, waar de inwijking van rijke Nederlanders ook tot ernstige stijgingen van de grond- en woningprijzen leidt.

INKOMEN

Bepaalde elementen van het dekreet Van Vaerenbergh-Suykerbuyk zijn ook van belang voor Vlabinvest. Met sommige bezwaren die de Raad van State bij het dekreet Van Vaerenbergh-Suykerbuyk formuleerde, moet men ook bij de toewijzing van woningen of gronden voor Vlabinvest-projecten rekening houden.

Verleden week maandag vond een vergadering plaats van de Permanente Werkgroep van Vlabinvest. Het ziet er door de geheimdoenerij die rond het dossier hangt misschien anders uit, maar in het rollend investeringsfonds voor Vlaams-Brabant schijnt toch vooruitgang te komen. Op de permanente werkgroep werd naast de pla-

nologische studie voor de Vlabinvest-ruimte van Mens & Ruimte een nota verstrekt van een veertigtal bladzijden over het crash-programma. In die nog niet goedgekeurde nota van de Algemene Planningsdienst wordt o.m. een denkpiste geformuleerd die bij de toewijzingsprocedure voor de Vlabinvest-projecten aan voormelde bezwaren van de Raad van State tracht tegemoet te komen.

Volgens de nota moet de invoering van criteria om de doelgroep voor de Vlabinvest-projecten af te bakenen, een aantal belangrijke toetsingen kunnen doorstaan: de vrijwaring van het recht op eerbiediging van het privé-leven en van de woning; de vrijwaring van het recht op vrije woonstkeuze; de vrijwaring van het eigendomsrecht; en voldoen aan het verdragsrechtelijk beginsel van gelijkheid en non-diskriminatie.

Naar Vlabinvest toe zou de toetsing van de eerste drie criteria weinig problemen opleveren. Het feit dat Vlabinvest de aandacht toespitst op woonruimtes en/of beperkte woongebieden en niet op integrale ruime territoriale afbakening is hierin een belangrijk element, stelt de nota. De mogelijkheid blijft immers bestaan om in de onmiddellijke omgeving te blijven genieten van de hiervoor genoemde rechten. Voor de inbouwing van een voorkeursbehandeling, die op het eerste zicht lijkt in te gaan tegen het respect voor het gelijkheidsbeginsel en het diskriminatieverbod, is een objectieve en redelijke verantwoording noodzakelijk. Zo'n voorkeursbehandeling, op basis van wettelijke toewijzingscriteria, moet trouwens elke huisvestingsmaatschappij hanteren.

Het inkomen wordt volgens de nota vooropgesteld als eerste voorwaarde, men zou kunnen zeggen als een toegangsticket om op de lijst met Vlabinvest-geïdentificeerden te kunnen komen. De lat wordt op een inkomen van maximaal anderhalf miljoen frank gelegd. Deze bepaling dient bij eksekutievebesluit genomen te worden, omdat de mogelijkheid moet bestaan dat de erkende huisvestingsmaatschappijen voor wat het Vlabinvest-project betreft, ook voor de mensen uit deze inkomenscategorie (een sociale plus-groep) zouden kunnen werken.

BIJKOMENDE KRITERIA

De andere criteria, die de socio-kulturele integriteit van het gebied voor ogen hebben, worden bijkomende criteria genoemd. We schreven verleden week reeds dat de nota hier duidelijk stelt dat er een onderscheid mag gemaakt worden tussen personen met een economische en maatschappelijke binding met de betrokken regio, en anderen, die niet over die bindingen beschikken. On-



Kent de succesvolle actie "Waar Vlamingen thuis zijn" ook in de praktijk succes dankzij Vlabinvest?

(foto Dann)

derlijnd moet worden, zo gaat de nota verder, dat die criteria op uniforme wijze moeten toegepast worden op iedereen, ongeacht de herkomst. De toepassing van de criteria economische en maatschappelijke binding kunnen daarenboven slechts strekken tot het verlenen van bepaalde prioriteiten ten aanzien van personen die op volstrekt gelijke basis geplaatst worden op basis van het inkomenskriterium. De bijkomende criteria geven dus geen aanleiding tot het uitsluiten van potentiële kandidaten, het inkomenskriterium wél (nl. wanneer het inkomen boven de anderhalf miljoen ligt).

In de nota worden acht bijkomende criteria onderscheiden: ze omschrijven nader de maatschappelijke binding, de economische binding, en er worden eveneens enkele sociokulturele criteria aangehaald. Voor de operationalisering van de toewijzingscriteria

stelt de nota voor aan alle onderscheiden subcriteria een even groot gewicht toe te kennen, de voorrang te verlenen aan kandidaten die voldoen aan het grootst aantal criteria, en een gezamenlijke wachtlijst aan te leggen voor alle Vlabinvest-projecten.

(pdj)

(nvdr: van de bijdrage „Het Nederlandse voorbeeld“, die verleden week in WIJ verscheen, meldten we dat ze tot stand kwam op basis van een nota van E. Van Vaerenbergh. Er werd ons op gewezen dat dit slechts in tweede orde juist is: „Het Nederlandse voorbeeld“ was in eerste orde gebaseerd op het boek „Vlaams-Brabant in de wurggreep van Europa“ van GVA-journalist G. Tastenhoye, uitgegeven door het Davidsfonds. Waarvoor onze ekskuzes.)

TENTOONSTELLING, VOORDRACHT, UITSTAP DERTIG JAAR TAALGRENS IN BRABANT

Met de tentoonstelling *Dertig jaar taalgrens in Brabant* wil het Rodenbachfonds aansluiten bij de aktualiteit van de staats-hervorming in het algemeen en de splitting van de provincie Brabant in het bijzonder.

Tegelijk wordt „herdacht” hoe de taalgrens in België juist 30 jaar geleden wettelijk werd vastgelegd. Het is deze taalgrens die in Brabant de nieuwe provinciegrens gaat vormen.

In een eerste luik van de tentoonstelling wordt een kartografische voorstelling van de (Belgische) taalgrens gegeven en wordt deze grens in historisch perspectief geplaatst.

In een tweede hoofdstuk wordt door middel van een reeks originele foto's van de gemeenten aan weerszijden van de (Brabantse) taalgrens een beeld geschetst van deze „nieuwe” provinciegrens. Tegelijk wordt per gemeente tekstuele informatie verschaft over de sociale, economische, kulturele, historische en geografische toestand.

Met drie thematische grensuitstappen en twee literaire avonden als „interludium”

wordt het geheel vervolledigd.

Naast een voorstelling van de Vlaams-brabantse taalgrensgemeenten wordt in de begeleidende catalogus een historisch overzicht van de taalgrens en van de provincie Brabant geschetst. Het programma van uitstappen en voordrachten wordt eveneens toegelicht. De tentoonstelling en de lezingen lopen van vrijdag 6 tot dinsdag 24 augustus in de feestzaal van Gemeenschap-Centrum, H. Ghyselestraat 19 te Lennik.

Voor alle informatie over dit gebeuren (o.m. inschrijving voor de uitstappen) kan u terecht op het sekretariaat van het FVK-Rodenbachfonds, Zwartenbroekstraat 127 te 1750 Lennik, tel. 02/532.14.41.

Vrijdag 6 aug. (20u.): *Het Belgisch Labyrint* door Geert van Istendael.

Maandag 9 aug. (8u.): Daguitstap naar Aalter met bezoek aan het Grammens-huis.

Dinsdag 10 aug. (20u.): *Waarom barst België en Zwitserland niet?* door prof. dr. Lode Wils.

Woensdag 11 aug. (20u.): *Inleiding tot*

de geschiedenis van de taalgrens door Frank Seberechts.

Donderdag 12 aug. (20u.): *De taalgrens als Vlaams strijdpunt* door Luc Bouva.

Vrijdag 13 aug. (20u.): *Vrijdag de dertiende: sterke verhalen uit Vlaams-Brabant* door Patrick Bernauw, auteur.

Maandag 16 aug. (9u.): daguitstap naar Edingen en St.-Pieters-Kapelle.

Dinsdag 17 aug. (20u.): *Van taalgrens tot provinciegrens* door Jos Vandeputte, griffier prov. Brabant.

Woensdag 18 aug. (20u.): *Vlaams-Brabant: waarheen?* door Francis Stroobants, Komitee Halle-Vilvoorde.

Donderdag 19 aug. (20u.): *En wat dan met Brussel?* door André Monteyne, Vlaams Komitee voor Brussel.

Vrijdag 20 aug. (20u.): *Het Pajottenland door schrijvers heen*, door Stefan Van den Bossche, auteur.

Maandag 23 aug. (8u.): Daguitstap naar Hoegaarden.

Dinsdag 24 aug. (20u.): *Brabant en Europa: een nieuwe dimensie in de Vlaamse beweging* door Erwin Brentjens.



EEN MIETERSE FIETS TOCH!

FIETSEN is gezond. Iedereen weet het, maar wie doet het nog, tenzij dan in toenemende mate als vrijetijdsbesteding? De fiets is nochtans een mieters vervoermiddel. Mieters niet in de eerste betekenis van het woord dan (*vervloekt*), maar in de tweede: *fijn, heerlijk, uitstekend*.

Op zijn perskonferentie zette minister *Sauwens* (VU) de voordelen van de tweewieler nog even op een rijtje: *hij vervuult niet; hij veroorzaakt geen lawaaihinder; hij verzacht het energieverbruik en het ruimtebeslag (de fiets stelt nauwelijks parkeerproblemen en neemt ook al rijdend weinig plaats in beslag); hij is door zijn gering gewicht, zijn matige snelheid en zijn grote beweeglijkheid nauwelijks een gevaar voor de andere weggebruikers.*

FIETS VERLIEST TERREIN

De fiets is bovendien zeer beschikbaar: één Vlaming op drie heeft een auto, maar meer dan één Vlaming op twee heeft een fiets. In 1990 telde Vlaanderen meer dan 3 miljoen fietsen, tegen 2,25 miljoen auto's.

En dan zijn de kinderfietsen, sportfietsen en „zwartrijders“ hier nog niet bijgeteld.

Toch verliest de fiets in het dagelijkse verkeersbeeld terrein. Volgens een onderzoek uit 1991 in Hasselt is de verplaatsingswijze per auto over de periode '86 tot '91 met tien procent toegenomen, en dit ten nadele van de fiets en het openbaar vervoer. In Hasselt stelde men in 1986 nog 17% fietsverplaatsingen vast, tegenover 53% autoverplaatsingen. In 1991 was het aandeel van de auto in de verplaatsingen gestegen tot 64,2%, het aandeel van de fiets was onder de tien procent gezakt (9,8%).

Nochtans leerde ander onderzoek dat van alle verplaatsingen bijna twee derde niet langer is dan 5 kilometer. En van alle autoritten is bijna 40% korter dan 5 kilometer.

Afstanden die in veel gevallen niet meer vergen dan een kwartiertje fietsen. In stedelijke gebieden is de fiets bovendien het snelste en het goedkoopste verplaatsingsmiddel. En de aanleg of verbetering van de infrastructuur voor het fietsverkeer is relatief



Het verkeersarmgemaakte Antwerpen moest dit jaar dubbel zoveel fietsers als vorig jaar verwerken! (foto VUM)

goedkoop. Eén kilometer fietspad kost gemiddeld 7 à 8 miljoen. Met onteigeningen kan dat wel oplopen tot 10 à 14 miljoen frank.

Deze week vindt voor de derde keer „De Week van de Fiets“ plaats. De promotiekampanje voor het meest milieuvriendelijke, gezonde, energiebesparende en bovendien voor andere weggebruikers nauwelijks gevaar opleverende vervoermiddel werd gelanceerd door Vlaams minister van Verkeer Johan Sauwens. Zondag vindt de apoteose plaats van de Week op de concertweide te Werchter.

De veiligheid van de fietser laat soms danig te wensen over. Sauwens bespeurt wat dat betreft een vicieuze cirkel: *Het verkeer wordt alsmäär drukker omdat steeds*

meer mensen de auto nemen en weinigen nog fietsen. En weinigen durven nog de fiets op precies omdat het verkeer zo druk is. Die cirkel dient doorbroken, door de fiets waar mogelijk voorrang te geven op het autoverkeer.

Sauwens maakte als minister van Verkeer en Openbare Werken (dit laatste valt momenteel onder de bevoegdheid van CVP-minister *Kelchtermans*) deze mooie intentie ook waar: uitgaande van het Verkeers- en Vervoersplan Vlaanderen werden in 1990 en 1991 extra investeringen voor fietspaden gepland. De kredieten voor de aanleg van fietspaden langs de gewestwegen en voor de aanleg van recreatieve jaagpaden langs de waterlopen werden in die periode verdubbeld.

Johan Sauwens: *Ik ben van oordeel dat het Vlaams gewest zijn inspanningen moet volhouden, en dat het waar mogelijk de inspanningen van de gemeenten moet ondersteunen. Ik hoop en bepleit dan ook dat*

de kredieten voor de aanleg van nieuwe en veilige fietspaden in de komende jaren op nieuw fors kunnen verhoogd worden.

KREDIETEN

Op zijn perskonferentie leverde Sauwens kritiek op zijn opvolger op Openbare Werken, Kelchtermans. Volgens Sauwens werden voor dit jaar de kredieten voor de aanleg van fietspaden in Vlaanderen gehalveerd. Van de 1,4 miljard die Sauwens in '92 voorzien had voor fietspaden, hield Kelchtermans inderdaad slechts voor 664 miljoen frank fietspaden over.

De zaak is echter veel ingewikkelder dan deze cijfers op het eerste zicht laten vermoeden. Minister Kelchtermans reageerde daags nadien op de kritiek. Hij haalde cijfers aan van aantal aangelegde kilometers fietspad. In 1990 werd 105 km fietspad aangelegd, in '91 113 kilometer. In 1992, toen Kelchtermans de bevoegdheid van Openbare Werken overnam, steeg dat aantal tot 160 km. En voor dit jaar zijn zelfs kredieten vastgelegd voor 243 km, lezen we in de persmededeling van het kabinet Kelchtermans.

Afgezien van het feit dat Kelchtermans de kritiek van Sauwens niet ontzenuwt, vergen de door hem verstrekte cijfers wat nadere toelichting: de prachtige pluimen die Kelchtermans voor 1992 op zijn hoed steekt, waren immers enkel mogelijk dankzij het voorbereidend werk dat onder Sauwens verricht werd. Het is pas eind 1993 dat de resultaten bekend zullen zijn van de werken waar Kelchtermans de kredieten voor voorzag.

Op voorstel van Kelchtermans voerde de eksekutieve trouwens op 4 november '92 een begrotingswijziging door. De kredieten die Sauwens voor fietspaden voorzien had, 1,4 miljard, werden toen verminderd tot één miljard. De resterende 400 miljoen werd naar de begrotingspost „aanleg, inrichting en uitrusting van het wegennet” verschoven, waar de specifieke kredieten voor fietspaden moeilijker te achterhalen zijn. Kelchtermans motiveerde zijn voorstel met de vaststelling dat de aanleg van fietspaden meermalen gekombineerd wordt met andere wegenwerken, bvb. herstellingswerken van de rijwegverharding, moderniseringswerken of aanleg van een nieuw wegvak.

SOULSISTER

Voor de begroting '93 bekibbelde Kelchtermans verder: hij liet voor 664,4 miljoen aan fietspaden inschrijven. Hieraan dient eerlijkheidshalve wel toegevoegd te worden dat er ook elders in de begroting nog geld voor fietspaden voorzien werd. Zo zou onder het Vlaams infrastructuurfonds nog eens voor ongeveer 92 miljoen aan fietspaden zitten, wat het totaalbedrag dat we konden

terugvinden dus op een dikke 750 miljoen brengt. Wat er ook van zij, de herschikkingen van Kelchtermans kwamen de duidelijkheid niet ten goede.

Zondag aanstaande vindt in Werchter de slothappening van de Week van de Fiets plaats. Tussen 12 en 14 u. kunnen getrainde fietsers, wielertoeristen en klubs in het zadel springen voor een vrije tocht van ongeveer 125 km. De uitgestippelde en goed bewegwijzerde route begint ter hoogte van

de festivalweide in Werchter. De tocht maakt via verschillende mooie plekje (bvb. Dijle, de bossen van Keerbergen, de Nekker, Cassembeek, Bruinbeekvallei, Demervallei, Hageland, de Leuvense Oude Markt) een lus die opnieuw in Werchter uitkomt. Voor minder getrainde fietsers is er een kleine lus rond Werchter, van 30 kilometer. Op de festivalweide volgt het gratis concert van Ronny Mo' en Leyers, Michiels & Soulsister. (pdj)



120 fietsers, onder wie VU-voorzitter Anciaux eisen een veiliger kruispunt van de Romeinse Steenweg, Sint-Annalaan en Strombeeklinde in Grimbergen.

(foto vum)

VU-ANTWERPEN FIETSTE MEE

Na de fietshappening die zondag j.l. de hele Antwerpse binnenstad in beslag nam verspreiden Koen Raets en Luk Lemmens, respectievelijk voorzitter van het arr. Antwerpen en voorzitter van het politiek college volgende persmededeling.

De Volksunie nam actief deel onder het motto *Wij blijven...fietsen*, en stelde vast:

- dat de rijweg waarop dagelijks auto's rijden beter is dan om het even welk fietspad te Antwerpen;
- dat de hoffelijkheid waarmee de weinige autobestuurders de fietsers bejegenden voortaan best elke dag zou verder gezet worden;
- dat de Antwerpse politie duidelijk minder last heeft met het op goede paden leiden van vreedzame fietsers...

De Antwerpse VU-fietsers waren met zo'n 100 tweewielers in groep opgedaagd, de oudste deelnemer was 77, de

jongste 3 jaar. Zo'n bent bijeen houden is geen lachertje, toch werd 2u.,3 minuten en 9 seconden *aaneengesloten* gefietst over een totale afstand van 10.540 meter en aan een gemiddelde snelheid van 5,1 kilometer per uur. De topsnelheid van 33 km per uur werd gehaald bij het afdalen van de brug op de leien.

Achteraf werd door de aanwezigen betreurd dat minister van Openbare Werken, Theo Kelchtermans de voorziene begrotingsposten voor fietspaden heeft verminderd, deze treurnis werd aan minister Sauwens (die de Antwerpse fietstocht meereed) naar Brussel meegegeven!

Het Antwerpse fiets-eksperiment heeft bewezen dat brede lagen van de bevolking achter de idee staan om de fiets een plaats te geven in het stadsbeeld en om de auto meer en meer uit de binnenstad te bannen.

EEN JAAR VOLKSNATIONALE STRIJD /14

RANDVOLKEREN /3

SKIPETAREN

De Skipetaren hebben het niet onder de markt. In de Staat Albanië, waar zij het voor het zeggen hebben, heerst nood en armoede maar worden zij tenminste gerust gelaten omdat zij Skipetaren zijn. Elders, dit is in Makedonië maar bovenal in de sedert 1990 niet meer autonome provincie Kosovo van de rompstaat Joegoslavië, hebben zij het economisch tenminste even slecht en wordt hen het leven ekstra moeilijk gemaakt door Serviërs die hen liefst van al zouden wegzuiveren.

KOSOVO, EEN HEL

De brutale onderdrukking, waaraan de Skipetaren in Kosovo al jaren blootstaan, voert onvermijdelijk tot scherpe reacties. Indien Joegoslavië, zelfs in de vorm van een lossere konfederatie, voortbestaan had, waren zij wellicht — bij gebrek aan beter — nog bereid geweest, vrede te nemen met het herstel van hun autonomie.

Nu hun gebied verlaagd is tot een provincie van het door fanatieke Serviërs beheerste Servië-Montenegro, willen zij een onverkort *onafhankelijke republiek Kosovo*. In afwachting dat de algemene toestand in Albanië voldoende verbeterd om tot aanhechting te verleiden.

Voorlopig houden zij zich nog tamelijk koest. Voor de nogal onstuimige Skipetaren betekent dit een hoge graad aan realiteitszin.

Op 24 mei '92 halen zij een goed geslaagde stunt uit: *verkiezingen* voor een president en een gewestelijk parlement. Voor de Serviërs zijn dit onbestaande zaken. Maar ze laten toch begaan, al is het leger demonstratief aanwezig. Ongeveer een miljoen stemmen (90% van de stemgerechtigden) dagen op en versterken zodoende op vredelievende en democratische wijze de drang naar politieke zelfstandigheid.

Immiddels organiseren Servische reisbureaus *goedkope vluchten* voor Skipetaren, als ze maar beloven, niet terug te keren. Ook gaan zij door met het uitdelen van *wapens* aan de Servische minderheid in Kosovo.

De Skipetaren hunnerzijds gebaren alsof zij niet weten dat hun verkiezingen officieel onwettig zijn en hun parlement onbestaande. Zij willen op dinsdag 23 juni '92 bijeen komen maar politie en pantserwagens verhinderen dit.

De uit de VSA overgewaaid Milan Panic, tot president uitgeroepen van wat alleen nog teoretisch „Joegoslavië” heet, verklaart in augustus dat er een einde moet komen aan de „speciale maatregelen” van Servië tegenover Kosovo. Er wordt evenwel geen gevolg aan gegeven.

In november neemt de spanning zodanig toe dat er dan toch een *incident* uit volgt. Een Skipetaar slaagt er in, een Servische militair te ontwapenen waarop een kort vuurgevecht ontstaat.

Einde 1992 kunnen we dan ook alleen een bedroevend beeld ophangen van *de toestand in Kosovo*.

- 400.000 Skipetaren zijn Kosovo reeds ontvlucht;

- voor Skipetaren bestaan daar geen politieke en humanitaire grondrechten;

- Skipetaarse leerkrachten zijn in groten getale ontslagen, er zijn geen Skipetaarse schoolboeken, de Skipetaren willen geen Servisch meer leren;

- de gezondheidstoestand is slecht, Servische artsen worden niet vertrouwd, Servische diensten treden treiterend op, er heerst grootscheepse zuigelingen- en kindersterfte, tering en kinderverlamming nemen toe;

- de massamedia bevinden zich helemaal in Servische hand;

- de werkloosheid stijgt tot 70% (uitsluitend Skipetaren).

Dit beeld ware nochtans niet volledig zonder een woord over de *bloedwraak*. Zo die ergens in Europa nog bestaat, is het onder Skipetaren. Zij wordt beschouwd als een heilige plicht maar is natuurlijk oorzaak van vreselijke verscheurdheid binnen de Skipetaarse gemeenschap. Onder leiding van prof. emeritus Anton Cetta is een aantal Skipetaren gaan inzien dat zij er beter aan doen, ten overstaan van de Servische verdrukken hun gemeenschapsbanden te versterken en hoe dan ook die bloedwraak te vervangen door verzoening.

MACEDONIE
SLECHTS VAGEVUUR

Zo is in 1990 een actie gestart, die van dorp tot dorp gevoerd wordt en in 1992 haar bekroning vindt. Kosovo heeft de bloedwraak afgelegd en kan nu beter het hoofd bieden aan de Serviërs. Of ook in Albanië de bloedwraak zal verdwijnen, is een ander paar mouwen.

De Skipetaren in Makedonië hebben het ook niet gemakkelijk, maar zeker beter dan hun volksgenoten in Kosovo.

Tot aan de onafhankelijkheidsverklaring van Makedonië (november 1991) werden de Skipetaren ook daar als tweederangsburgers behandeld. Dit is niet volledig verdwenen. Maar veel is toch verbeterd. Zij vormen trouwens met hun 23 *parlementsleden* (op 120) een niet te verwaarlozen politieke macht: de „Demokratische Unie voor Voorspoed in Makedonië”. Spijts het ontbreken van Skipetaren in de naam, staat deze partij nogal eisend tegenover Makedonië.

Begin 1992 splitst een deel ervan af als „*liberale partij*”. Zij willen een positievere houding aannemen tegenover de Staat, die zij ook voor hen als een stuk heimat zien. Daartoe draagt zeker de omstandigheid bij dat de in Noord-West-Makedonië levende Skipetaren de meest welvarende en minst geplaagden van allen zijn.

Toch mag men deze toestand *niet idealiseren*. Op 11 november komen in de hoofdstad Skopje drie Skipetaren en een Makedoniër om het leven tijdens een treffen van 2 à 3.000 Skipetaren met de Makedonische oproerpolitie.

BASKEN

Geleidelijk blijven de Basken terrein verliezen in de media-belangstelling. Eilaas hangt dit samen met minder moordaanslagen (want daar zijn de media op gebrand) en eilaas kan dit ook wijzen op een geringere activiteit van de stroming die onafhankelijkheid nastreeft.

Inderdaad, de steun van het thuisfront voor gewapend optreden neemt af. Begin februari '92 betogen wel honderdduizend *Basken in Bilbao tegen de ETA*. Of misschien alleen tegen onverantwoorde aanslagen waarbij onschuldigen vallen? In de stoet stappen natuurlijk pacifisten en feministen op, mensenrechtenorganisaties en enkele katholieke groepen, maar toch ook voormannen en aanhangers der PNV, enigszins met onze VU te vergelijken. Even natuurlijk doet Harri Batasuna (de politieke arm van de ETA) niét mee. En merkwaardig genoeg krijgt die zware morele steun van een Baskische bisschop.

Praktisch tegelijkertijd heeft trouwens een even indrukwekkende betoging van *Harri Batasuna* plaats onder de slagzin „Vrede is mogelijk: zelfbeschikking door onderhandeling”.



Onlangs nog betoogden Servische extremisten tegen het vredesplan Vance-Owen, en vóór de integratie van Kosovo in Servië.

(foto Reuter)

Zoals men weet, weigeren tot nu toe alle Spaanse regeringen ernstige onderhandelingen aan te vatten; „tenzij over het stopzetten van de terreur” zoals Madrid dat zegt.

Kort na deze betogingen slaagt de Spaanse politie er in, opnieuw 4 verdachte ETA-leden aan te houden. Dat zijn er dan al meer dan 20 voor de eerste maand van het jaar.

En begin april melden de uitstekend samenwerkende Franse en Spaanse „anti-terroristen-diensten” dat zij *nagenoeg de hele ETA-top achter slot en grendel* hebben en bovendien de centrale komputer van de organisatie.

Als teken aan de wand ontbrandt binnen de ETA een — eveneens gewapende — machtsstrijd.

Het belet niet dat ongeveer gelijktijdig te Madrid een kolonel ten offer valt aan een bompakket.

Nog diezelfde maand beweert een Bretoense simpatizant (Denis Sanglois) te Gernika dat de razzia's een zeer nauwkeurig doel hadden. Niet zozeer ETA beletten, nog meer aanslagen uit te voeren, maar om het te beletten, officieel het beginsel van een wapenstilstand te aanvaarden en van politieke onderhandelingen, verruimd tot alle Baskische politieke partijen. Hij houdt vol dat de ETA-leiding op het punt stond dit te doen en toont als bewijs een tekst, die inderdaad in die richting wijst.

De Spaanse overheid beweert dat *buitenlandse beleggers* Baskenland schuwen om-

dat ze de ETA vrezen. Het is mogelijk. Zeker is alvast dat de Basken niet bevoegd zijn om deze beleggers aan te trekken. De Baskische regering legt aan het Spaanse ministerie van Binnenlandse Zaken een industrialiseringsplan met privatiseringen voor, maar Madrid gaat er niet op in.

OOK IN FRANKRIJK GUERRILLA

Het is niet gemakkelijk, de gewapende Baskische strijd in Spanje en die in Frankrijk uiteen te houden. Aanvankelijk diende Frans-Baskenland louter als schuilplaats voor opgejaagde Spaanse Basken. Toen ook de Franse Basken naar het geweer grepen, was het daarmee afgelopen. Franse en Spaanse politiediensten spelen sedertdien zeer goed op elkaar in.

Op 29 maart '92 houdt een Franse anti-terreureenheid in de Pyreneeën *tien ETA-leden* aan, van wie 3 topmensen. Allen zijn Spaanse burgers. Sommigen moeten in Frankrijk terecht staan, de anderen worden aan Spanje uitgeleverd (en er waarschijnlijk gemarteld). De Fransen gaan er prat op dat de klus geklaard kon worden zonder één schot te lossen, dank zij medewerking van Spaanse zijde. Verschillende Spaans-Baski-

sche steden reageren op dit nieuws met straatrumoer.

In ons hoofdstuk over de Bretoenen brengen wij het bericht over het groteske vertoon waarmee de Franse politie enkele in Bretagne wonende Baskische onderduikers en zelfs wettelijk in orde zijnde ballingen in diezelfde maand maart verontrust. Zeker is het de bedoeling, de Bretoense gastheren (en vooral -vrouwen) bang te maken en in de ogen van hun omgeving verdacht. Hoofdbe-doeling nochtans is een *klopjacht* op al wat maar enigszins naar Baskisch nationalisme zweemt.

Begin mei valt de Franse politie in herhaling, weer in Bretagne. En opvallend brutaal: ouders vastgeklonken aan verwarmingsradiatoren terwijl ze met machinepistolen „in bedwang” worden gehouden en hun 6- à 12-jarige kinderen onder hun ogen „onder-vraagd”.

Het resultaat in de openbare mening valt dan ook averechts uit: er verrijzen steunkomitees, vakbonden nemen standpunten, in Quimper wordt betoogd enz.

Op 11 september '92 begint te Parijs een *geding tegen 22 Basken* wegens „vereniging van misdadigers met het oog op een terroristische onderneming”. Zij zouden best 10 jaren gevangenis kunnen krijgen.

Op louter politiek vlak staan de Basken in Frankrijk nog nergens. Bij de verkiezingen voor Gewestraden in maart '92 behaalt een Baskischgezinde lijst, aangevoerd door de adjunct-burgemeester van Biarritz, slechts 3,1% van de stemmen. Wel moet men bedenken dat hun Gewest samengevoegd werd met Oksitaanse arrondissementen, waarin zij moeilijk kunnen bovendrijven.

Op cultureel vlak vergaat het de Franse Basken wat beter. De vereniging KAS-B1 (oudervereniging van tweetalige lagere scholen) heeft de resultaten van tweetalige met eentalige (Franse) kinderen vergeleken. Volgens hen valt die ten gunste van de tweetalige uit, weliswaar slechts in bescheiden mate.

Vergeleken met hun volksgenoten in Frankrijk staan de *Spaanse Basken en hun taal* er heel wat beter voor. Toch mogen we ons deze toestand niet te gunstig voorstellen. Amper 28% van de Basken kan haar taal nog spreken en verstaan.

Het heeft ongelooflijk veel moeite gekost om *ikastolas* (scholen met Baskische voertaal) op te richten. Eerst waren het (onder Franco) echte Lagescholen. Vanaf 1975 worden ze betoelaagd. Nu wil Madrid ze in het Spaanse onderwijsstelsel opnemen. Het zal niet gemakkelijk zijn, dit voornemen te verijdel en financieel leefbaar te blijven.

Toch is hoop gewettigd. In 1992 verschijnt de eerste uitsluitend Baskische krant *Egun-karia*. Zij heeft een oplage van 12 à 15.000 exemplaren en wordt langs beide zijden van de Pyreneeën verspreid. De spiraal opwaarts kan beginnen.

K.J.

RETROSPEKTIEVE THEO VAN RYSSSELBERGHE:

EEN VLAMING TOT IN DE PUNTJES...

DE grote, sterke Van Rysselberghe, de schilder met het groene vest, de „modernist“ van toen, de ontegensprekelijke „onafhankelijke“ van weleer, was een boeiende figuur uit onze *belle époque*.

Hij stamde uit een aanzienlijke burgerlijke familie uit Gent. Zijn vader, Jean-Baptiste Van Rysselberghe, afkomstig van Lochristi, en aannemer van beroep, was gehuwd met Romanie Rommens, met wie hij zes kinderen had.

Al deze kinderen zouden het ver schoppen in het beroeps- en openbare leven. Zo werd Charles-Jules stadsarchitect te Gent en tekende hij de plannen voor het Museum van Schone Kunsten aldaar; François werd een bekend uitvinder; Sylvie-Marie huwde een vooraanstaand Chileens staatsingenieur; nog twee andere zonen bekleedden belangrijke functies als ingenieur of architect bij Openbare Werken of in opdracht voor de steden Gent, Brussel en Parijs.

De benjamin van het gezin, geboren op 23 november 1862, werd Théophile genoemd en zou een uitzondering worden onder deze wetenschapslui. Hij zou kunstschilder worden.

NAAR BRUSSEL

Theo Van Rysselberghe voltooide zijn middelbaar onderwijs aan het ateneum van Gent. Vervolgens ging hij naar de stedelijke Akademie voor Schone Kunsten, waar zijn broer Charles enkele jaren voordien de grote architectuurprijs behaald had.

Theo was er een zeer vlijtige student, ongeduldig om zich als kunstenaar te vestigen. Hij sloeg dan ook geen enkel driejaarlijks tentoonstellingssalon van zijn Akademie over. Vrij vlug wordt hij ook een vaste deelnemer op de tentoonstellingen van de toenmalige *avant-garde*. Op het Salon van Gent in 1880 is Van Rysselberghe vertegenwoordigd met twee portretten.

Op 12 februari 1881, dus amper 18 jaar en twee maanden oud, verlaat Theo Van Rysselberghe het ouderlijke huis om zich te

Elsene te gaan vestigen, in het oud-atelier van Théodore Baron. Hij schrijft zich in aan de Brusselse Akademie voor Schone Kunsten, waar hij vooral kan profiteren van de ervaring, de goede raad en de inhoudrijke lessen van Jan-Frans Portaels (1818-1895; historie-, portret- en genreschilder) en de portrettist Leon Herbo.

In 1882 had Van Rysselberghe een beurs bekomen, die hem zal toelaten naar Spanje

Nog tot 6 juni a.a. loopt in Gent de merkwaardige retrospectieve tentoonstelling met werk van Theo Van Rysselberghe, de schilder is een van de grote namen uit de Vlaamse portret- en landschapsschilderkunst. Tevens verwierf hij bekendheid door talrijke ontwerpen voor de kunstnijverheid en als boekillustrator.

Van Rysselberghe werd een grootmeester in de pointillistische techniek en verwierf daarmee internationale reputatie, vandaar ook de grote aanwezigheid van zijn werk in tal van buitenlandse musea. Wanneer ons land in den vreemde piktorale waardering geniet dan is het mede dank zij deze Gentse artiest, hij moet dan ook beschouwd worden als een ambassadeur van Vlaanderen.

Twee van onze medewerkers, Dirk Stappaerts en Erik Van de Walle, bezochten de tentoonstelling en brachten vanuit Gent volgend relaas mee.

en vandaar naar Marokko te reizen, in het gezelschap trouwens van de schilders Charlet, Dario de Regoyos en Constantin Meunier. Dergelijke exotische en oriëntaalse ervaring in het verre buitenland voor opkomende kunstenaars, was een modeverschijnsel op het einde van vorige eeuw.

Terug in het land, ontmoette de debuterende Van Rysselberghe dichter Emiel Verhaeren, die voor hem van enorme betekenis

zal worden. Heel hun leven lang zullen zij gezworen vrienden blijven. Samen brengen zij de zomer van 1883 in Knokke door, in het gezelschap van Willy Schlobach, Regoyos en Wytsman. Ook Ensor kwam er regelmatig dit gezelschap opzoeken.

Tijdens de winter 1883-84 keerde Van Rysselberghe terug naar Marokko. Van Tanger bracht hij zijn doek *Fantasia* mee (nu in het Museum voor Schone Kunsten te Brussel) en *De Arabische verteller* (was in het Museum van Namen, maar werd vernietigd tijdens de bombardementen van 1914). Vooral door het grote formaat van zijn *Fantasia* had de jonge kunstenaar zeker de aandacht op zich willen vestigen. Zijn bewondering voor Frans Hals is hier zeker niet vreemd aan. Interessant is echter, dat uit dit vroege werk reeds Van Rysselberghe's belangstelling voor het licht blijkt.

Terug te Brussel, wordt Theo Van Rysselberghe in 1884 één van de stichters van de *Cercles des XX*, die in 1894 zou opgevolgd worden door de baanbrekende kunstkring *La Libre Esthétique*. Op de tentoonstellingen van deze kunstgenootschappen waren steeds werken te zien van de grote Franse impressionisten en neo-impressionisten, maar ook werken van belangrijke landgenoten, van wie zeker Van Rysselberghe en Octave Maus opvielen. Maus, die in 1881 het tijdschrift *L'Art Moderne* had gesticht, zou de absolute leider worden van de zogenaamde „nieuwe kunst“ en Van Rysselberghe behoorde tot zijn intimi.

In deze periode ondergaat Van Rysselberghe zeer sterk de invloed van de Amerikaanse kunstschilder James McNeill Whistler (1834-1903). Wij verwijzen hier naar het portret van *Mevr. Charles Maus* (1890).

CONFETTI-KUNST

Het jaar 1886 wordt van kapitaal belang voor Van Rysselberghe. De uit Parijs teruggekeerde Verhaeren (waar zijn *Les Moines* uitgegeven werd) spreekt zijn vriend Theo met alle lof en bewondering over het oeuvre van Seurat, meer bepaald over diens grote werk *Dimanche à la grande Jatte*.



Van Rijsselberghe: puntgaaf schilderwerk.

Dit grote werk van Seurat is als het ware het manifest van het „neo-impressionisme”. Deze term werd voor het eerst gebruikt door Felix Fénéon in een nummer van *L'Art Moderne*, verschenen op 19 september 1886 te Brussel.

Seurat had zich intensief beziggehouden met de kleurtheorieën van Delacroix, Sutter, Rood, Humbert de Superville, Chevreul en C. Blanc. Seurat zelfs zette onvermengde zuivere kleuren in kleine vlekjes naast elkaar, zodat ze, op een afstand gezien, in

elkaar overvloeien. Verder bestudeerde hij de veranderingen van de kleur door de inwerking van het licht en de atmosfeer, zonder echter aan de vorm tekort te doen.

Na de dood van Seurat, wordt de Franse schilder, akwarellist-lithograaf, Paul Signac (1863-1935) de belangrijkste theoreticus en volgeling van het neo-impressionisme.

Het brede publiek van toen deed nogal denigrerend over deze nieuwe techniek en sprak van „confetti-schilderijen” gemaakt door... „pointillisten”!

In ons land wekte dat *pointillisme* wel wat belangstelling, maar echt doorbreken deed het toch nooit. Theo Van Rysselberghe werd onze enige echt volwaardige neo-impressionist. Op zijn beurt beïnvloedde hij Georges Lemmen en Willy Schlobach. Door Verhaeren wordt ook A.J. Heymans tot deze richting gerekend. Enkel in zijn beginjaren zal ook architect Henri Van de Velde enkele overtuigende neo-impressionistische schilderijen vervaardigen.

LA GRANDE JATTE

Zo overtuigd door zijn vriend Verhaeren, vertrok de 24-jarige Van Rysselberghe onverwijd met de trein naar Parijs, om er Seurats *Le Dimanche à la grande Jatte* te gaan bezichtigen. Zonder denderend entoesiasme zal hij zich door het „divisionistisch colorisme” van Seurat en diens volgelingen toch stilaan laten inpalmen. Dit betekent niet dat Van Rysselberghe het pointillistische procédé klakkeloos overneemt. Hij zal het vooral aanwenden in de fatsoenering van de gezichten en de handen in zijn talloze portretten. Vooral de gedurfdheid van deze schilderkunstige nieuwigheid, met de zekere virtuositeit die het van de kunstenaar vereiste, trok Van Rysselberghe in deze schildersstijl aan. Toch bleef de nu neo-impressionistisch werkende Van Rysselberghe zichzelf. Zijn gevoelige, sterk individualistische portretten onderscheiden zich in geladenheid en gevoelsuitdrukking zeer sterk van de eerder klassieke, gestileerde, verheven strenge mannequinfiguren van Seurat.

In 1887 reist hij voor de derde maal, nu in gezelschap van zijn vriend Edmond Picard, jurist en schrijver, naar Marokko. Kort daarop schildert hij het portret van *Mevr. Picard* in de Muntchouwburg, bij het luisteren naar de muziek van Wagner, toen volop in de mode bij de Brusselse society-kringen.

Op 27-jarige leeftijd huwt hij in 1889 te Brussel met Maria-Philomena-Andrée Monnom, afkomstig uit een literair-artistieke familie uit de hoofdstad. In het jonge gezin wordt een dochter, Elisabeth, geboren. Het volgende jaar vertoef Van Rysselberghe te Firenze en neemt hij te Parijs deel aan het *Salon des Indépendants* met het portret van *Alice Sethe*. Het hangt er tussen de werken van

Maurice Denis, Georges Seurat, Paul Signac en Vincent van Gogh. Van Rysselberghe wordt trouwens een vaste gast op deze *Salons* (van 1890-1895 en van 1901-1906). Zijn werk wordt nu ook in diverse Parijse galeries tentoongesteld.

In 1892 stelt Van Rysselberghe in de Kunstkring in Den Haag tentoon. Weldra is zijn werk te bezichtigen in Athene, het toenmalige Constantinopel, Boekarest, Budapest, Wenen, Berlijn, Londen, Moskou en St.-Petersburg. In 1896 exposeerde hij te Dresden en verbleef hij met Signac te St.-Tropez. Wonnend in Brussel (Louizalaan en Abdijstraat) besloot hij toch in 1898 om zich in Parijs te gaan vestigen.

In 1906, naar aanleiding van een Salon in zijn Gentse geboortestad, verwierf het plaatselijke museum het grote doek *De Lezing* uit 1903. Het stelt Verhaeren voor, gekleed in een rode jas, terwijl hij met een breed gebaar zijn gedichten voorleest aan een groep vrienden, meestal auteurs.

In 1907 verblijft Van Rysselberghe op het eiland Jersey, waar hij zijn vrouw en ook de Franse schrijver André Gide portretteert. In de periode 1908-1909 reist hij dan weer door Italië. Het onophoudelijke reizen is nu echter voorbij en Van Rysselberghe vestigt zich aan de kust van de Middellandse Zee, in het zuiden van Frankrijk.

TERUG NAAR DE VORM

Bij het vissershaventje van St.-Clair bij Lavandou aan de Middellandse Zee liet Theo Van Rysselberghe zich door zijn broer Octave een *cottage* bouwen. Artistiek neemt hij afstand van het neo-impressionisme.

In 1913 neemt hij weer deel aan het Salon van Gent, in het kader van de aldaar georganiseerde Wereldtentoonstelling. Hij stelt er o.a. het portret van *Mevr. Van de Velde en haar kinderen* tentoon.

Zij revolutionaire kenmerken zijn voorbij. In de plaats van de neo-impressionistische punten worden de toetsen nu veel breder. Zijn naakten worden voller, vleselijker. De vorm krijgt weer een grotere rol toebedeeld. Van Rysselberghe neemt volledig afstand van het gevaar van een al te dogmatische techniek. Voorvoelde Van Rysselberghe reeds de boodschap van de *Nabis*-groep? Of werd Van Rysselberghe zich meer en meer bewust van zijn Vlaamse afkomst en de kenmerken van zijn volk? Getuigenissen tegenover Paul Fierens duiden alleszins in deze richting. Het nivellerende en egaliserende effect van de pointillistische techniek was in feite niets voor een Vlaming, die eerder blijft zweren bij de zichtbare wereld van duidelijk te onderscheiden stoffelijke dingen!



Portret van Marguerite van Mons.

(foto Museum voor Schone Kunsten Gent)

Theo Van Rysselberghe stierf op 14 december 1926 te St.-Clair, het portret van zijn vrouw onvoltooid achterlatend op zijn schildersezel...

VEELZIJDIG

Alhoewel Van Rysselberghe ook bloemen, stillevens, marines en landschappen heeft geschilderd, was hij toch vooral de interpretator van de menselijke figuur, de gevoelige portrettist met de fijne lijnvoering en het subtiel-lichte koloriet, vaak pointillistisch.

Waar zijn kollega's neo-impressionisten vooral wisten uit te blinken in de landschapsschildering kan Van Rysselberghe beschouwd worden als de schepper van het neo-impressionistische portret. In de getrouwe weergave van zijn model blijft hij een overtuigend realist.

Broer van twee architecten en vriend van architect Henry Van de Velde, neemt Theo Van Rysselberghe actief deel aan de renaissance-beweging van de decoratieve kunsten. Met grote muurschilderingen fleurde hij de woningen van bekende vrienden en vooraanstaanden op (te Neuilly voor M. Nocard en F. Rops, te Parijs voor Dorville en te Brussel bij Solvay, enz.).

Theo Van Rysselberghe tekende ook meubelen, juwelen en affiches. Hij waagde zich ook aan de beeldhouwkunst. Bourdelle had lof voor zijn koppen van Schlumberger en Gide. Als illustrator verluchtte hij boeken van Verhaeren, Villiers de l'Isle Adam, Vielé-Griffin en Stuart Merrill. Bovendien mag ook zijn belangrijk en merkwaardig grafisch oeuvre niet uit het oog verloren worden.

Afkomstig van het killere noorden veroverde hij als kunstenaar de warmte en het onbepaalde licht van het zonnige zuiden. Stilistische een „avant-gardist” in zijn tijd, trotseert de „traditionele essentie” van zijn oeuvre de versnelde beweging van de elkaar opvolgende en tegensprekende stijlrichtingen en kunstbewegingen.

Zijn verdienste blijft erin bestaan, dat hij de enige echte neo-impressionistische portrettist geweest is en dit met een doordachte inhoudelijkheid en bewonderenswaardige eerlijkheid.

Dirk Stappaerts

— Theo Van Rysselberghe. Neo-impressionist. In het Museum voor Schone Kunsten, Citadelpark te 9000 Gent (i.s.m. de Vlaamse Gemeenschap en de KB). Nog tot 6 juni 1993. Dagelijks geopend van 9u.30 tot 17u. Maandag gesloten. Katalogus: 228 blz., alle werken afgebeeld, de meeste in kleur, 960 fr. Info: 091/22.17.03.

NOOIT WEG VAN VLAAMSE TRADITIES

Zoals elk kunstenaar heeft ook Van Rysselberghe invloeden van zijn tijd verwerkt, o.m. van de Amerikaans-Engelse portretist James Whistler, van James Ensor, van Ferdinand Knopff en natuurlijk van Seurat.

En al behoorde hij tot *Les Vingt* toch is hij moeilijk een echte avant-gardist te noemen. De meesten van *Les Vingt* evenmin. Er was onder hen uiteindelijk maar één James Ensor, die er dan nog niet bij bléef. Men zette zich af tegen een oudere en officieel erkende generatie en tegen het waarden zoeken in de oude Vlaamse schilderkunst (*het historisme*), maar tegelijk was iemand als Van Rysselberghe door die Vlaamse tradities beïnvloed. Zijn portretten zijn terzake welsprekend. De katalogus bevat een bijdrage van de Amerikaanse Jane Block die uitdrukkelijk tot een combinatie van „de nieuwste Franse kleutheorieën (...) met een sterke portrettraditie” konkludeert. Ze noemt dit trouwens de sterke kant van Van Rysselberghe's portretten.

Vanaf de eeuwwende zoekt Van Rysselberghe geen vernieuwing meer. Vanaf 1905 vragen de Duitse expressionisten rond *Die Brücke* de aandacht; in 1907 schildert Picasso zijn *Demoiselles d'Avignon*; in 1910 verschijnt het Futuristisch Manifest; in 1912 doet de groep *Der Blaue Reiter* zijn intrede. Het gaat allemaal aan hem voorbij.

Buiten de portretten is er een laatste glansmoment dat al van 1897 dateert, *Het blaken-de uur*. Het is een monumentaal doek (228 bij 329cm) met baadsters en een decor die een overweldigend licht uitstralen, een neo-impressionistische ode aan licht en aan leven. Het werk straalt een visie uit die bij de echte avant-garde onbestaanbaar is.

In 1882 ontmoette Van Rysselberghe de Frans schijvende Vlaming Emile Verhaeren. Het werd een vriendschap die standhield en die, evenals zijn huwelijk in 1889 met de dochter van een Brusselse uitgeefster, bepalend werd voor zijn rol als boek-designer. Hij volgde daarmee het voorbeeld van veel tijdgenoten. De idee dat een kunstenaar ook op het ambachtelijke terrein creatief moest zijn, was trouwens een van de vele bronnen waaruit *Art Nouveau* (zo genoemd in de Latijnse landen) of *Jugendstil*, rijkelijk opborrelde naarmate het einde van de 19de eeuw naderde. Voor deze „kunst van glijdende, verspringende, in de knoop rakende en weer openbrekende vormen” (K.J.Sembach) is Van Rysselberghe ook belangrijk geweest bij ons.

Van Rysselberghe werkte niet uitsluitend voor Emile Verhaeren, maar ook voor Franse dichters, onder wie Stéphane Mallarmé. In het nieuwe Vlaamse tijdschrift van *Nu en Straks* (eerste reeks, nu precies een eeuw geleden opgericht) illustreerde Van Ryssel-

berghe het gedicht *Van hoogmoed* van Prosper Van Langendonck. Hij kreeg opdrachten bij Brusselse uitgevers, bij de Parijse *Mercure de France* en ook in Duitsland. Uit zijn correspondentie met Vahaeren blijkt hoezeer hij deze „mindere kunst” ernstig opnam. Hij hield rekening met alles: papiersoort, formaat, bladspiegel, lettertype, kleur, enz.

Op de tentoonstelling in Gent zijn drie stijlen in zijn boekcreaties te herkennen: figuratief, geometrisch en Art Nouveau. Art Nouveau-stijl is ook terug te vinden in zijn ontwerpen voor affiches. Een aantal is ook terug te vinden in zijn ontwerpen voor *Le Groupe des Wagons-Lits*, een opdracht die hij te danken had aan zijn broer die aan deze maatschappij verbonden was.

In buitenlandse publikaties over de Europese schilderkunst staat Theo Van Rysselberghe steevast vermeld bij de neo-impressionisten. De Gentse tentoonstelling bewijst dat hij geen revolutionair of doorbraakfiguur in een nieuwe richting was, maar een groot en uiterst vakbekwaam artiest. De tentoongestelde tekeningen verwijzen meermaals naar zijn schilderijen. Van Rysselberghe was de antipode van een getormenteerde. Zijn milieu, het publiek voor wie hij werkte, zijn temperament en zijn artistieke vizie verklaren dat. Hij blijft altijd beheerst en degelijk. De wereld blijft geordend en is een pikuraal feest. Het lichtend effect van zijn werk spreekt zoveel jaren later nog altijd aan.

Erik Vandewalle

DEKORATIVE KUNST

ZEITSCHRIFT FÜR
ANGEWANDTE KUNST

HERAUSGEGEBEN VON
H. BRUCKMANN • MÜNCHEN
& J. MEIER-GRAEFE • PARIS

MONATLICH EIN HEFT
PREIS: Mk 3,75 PRO QUARTAL

INHALT DES ERSTEN HEFTES:

BING, EINLEITUNG • BRINCKMANN, JAPAN-INTERIEUR •
AUSSTELLUNGEN • LICHTWARK, NEUE BEDÜRFNISSE
• MODERNE LAMPEN • MUTHESIUS, HANDWERKER-
SCHULEN • BIERBAUM, VENEZIANISCHE DRUCKSTÖCKE

MÜNCHEN: VERLAGS-ANSTALT F. BRUCKMANN & CO.

In 1897 ontwierp Van Rijsselberghe de kaft voor *Dekorative Kunst*, een Duits tijdschrift voor toegepaste kunsten.

ALDUS SPRAK RICHARD STRAUSS

Deze wat vreemde titel verradt de drie-eenheid die verscholen zit in het boek dat Johan Kriekemans heeft gewijd aan de muziek van Richard Strauss en het ideeëngoed van Friedrich Nietzsche via het symfonisch gedicht *Also sprach Zarathustra*, ons wellicht bekend door de indrukwekkende inleiding die de beelden begeleidt van Kubricks film *A space Odyssey*.

Richard Strauss betekent voor velen van ons de betovering van klankmagie en kleurenpalet. Dit kan leiden tot een als negatief overkomend jagen op effecten waaraan de komponist zelf schuld had door bv. al badinerend te beweren: „Heb je gehoord dat één van Don Juans geliefden in mijn werk roodharig was?”. Maar anderzijds is er de Strauss van de loutering die te voorschijn komt in zijn *Metamorphosen* voor orkest en zijn *Vier letzte Lieder*. Nietzsche vatten we dan weer onder de noemers *beeldstormer*, atheïst en Uebermensch. Maar komponist en filosoof zijn meer dan de som van die (voor)oordelen. Dat bewijst Johan Kriekemans in zijn boek, een warm pleidooi voor een serene benadering van beiden.

Het licht valt eerst op de persoonlijkheid van Strauss, zijn afkomst en milieu, de kontekst van zijn muziek. In 1902 — Strauss was toen 38 jaar — schreef Gustav Mahler: „De tijd zal komen dat de mensen zullen zien dat het kaf van het koren wordt gescheiden, en mijn tijd zal komen als die van Strauss voorbij is”. Mahlers tijd kwam, maar het licht van Strauss taande niet en zijn muziek overleefde de revolutie van Schoenberg, de komplekse Stravinsky, de jazz, de zoektocht van Bartok naar de wortels van de volksmuziek en de rauwe klank van Kurt Weill.

De auteur heeft het over Strauss' afkomst (zijn vader was een uitstekend maar sarkastische hoornspeler), de stimulans die uitging van dirigent Hans von Bülow, en zijn meesterschap in de orkestratie van symfonisch gedicht en opera. Hierbij zitten interessante uitweidingen over Strauss' relatie met de jood Stefan Zweig, één van zijn librettisten, zijn verhouding tot het nationaal-socialisme, en de programmatische (of beschrijvende) muziek (van Vivaldi tot Liszt) als dusdanig.

In het volgende hoofdstuk wordt een aantal gemeenplaatsen en vooroordelen in verband met Nietzsche weggewist. Johan Kriekemans graaft daarbij wat dieper in de drie fazen die de bewuste mens doorloopt: van naïeve zekerheid (religie bv.) over twijfel die leidt tot beeldstormerij en nihilisme tot de bepaling van de eigen waarden. Die krijgen in de eerste plaats hun vorm in de kunst dank zij „de wil tot macht” van de Uebermensch. Hier vinden we Nietzsche in het gezelschap van Kafka, de Noorse schilder Edvard Munch (zijn *Schreeuw* is de oerkreet), en de komponisten Mahler, Bartok, en uiteraard Richard Strauss,

die ver van de banaliteit van de grijze massa („de amorfe mierenhoop”) brood en spelen vervangen door een elitair denken en schepenen.

Nietzsches ideeëngoed en Strauss' verklanking zitten verweven in het symfonische gedicht *Also sprach Zarathustra*, dat door de auteur stapvoets wordt gevolgd in de verwerking van thema's en motieven, duidelijk herkenbare tekens die evolueren en verwijzen naar vreugde en hartstocht, oerschreeuw en verlangen, wetenschap en dans, doodsgedachte en genezing. De persoonlijkheid en de zoektocht van filosoof en komponist inkarneren zich in de figuur van Zarathustra. Claude Debussy die Strauss zelf het werk zag dirigeren schreef als volgt zijn indrukken neer: „Zijn gelaat was wel dat van een musicus, maar zijn ogen en zijn gebaren waren die van een Uebermensch, zoals Nietzsche zei”.

In zijn slotanalyse verdedigt de auteur de kunstenaar Strauss die zich boven de massa verheft vanuit een besef, beïnvloed en gevormd door de ideeën van Darwin, Freud, Marx en een groeiend atheïsme, dat hij de veilige oorden van moraal en godsdienst moet verlaten om Uebermensch te worden.

Johan Kriekemans' boek is een degelijke stafkaart en bewijst dat Strauss meer is dan een briljante klanktovenaar, maar de geur van wierook is soms (te) intens aanwezig.

WDB

— *Also sprach Zarathustra*. Johan Kriekemans. Uitg. Libri Musicae, Stationsstraat 21, 1861 Wolvenstem. 595 fr. Op de CD Sony nr. SK 45 970, staat naast *Also sprach Zarathustra* ook het kleurrijke *Don Juan*, beide uitgevoerd door het London Symphony Orchestra o.l.v. Michael Tilson Thomas. Boek en CD samen: 1.275 fr.

VAN SCHOUTEN EN PEYSMAKERS

Geschiedenis, rechten en rechtsgeschiedenis spreken blijkbaar een steeds groter deel van de lezers aan. Het aantal interessante werken is nauwelijks bij te houden. Een boeiend voorbeeld van die rechtsgeschiedenis is het boek *De Vierschaar. De Criminele Rechtspraak in het Oude Antwerpen*, geschreven door Wim Meewis.

Wie dacht dat hij met de toepassing van het snelrecht iets nieuws had bedacht, mag die idee snel opbergen. In de zestiende eeuw werd iemand die van een moord werd beschuldigd reeds vijf dagen na de aanhouding op de brandstapel geplaatst. Ten aanschouwe van iedereen werd het vonnis voltrokken, als afschrikwekkend voorbeeld en als teken van de macht van de Antwerpse rechtbank.

Vertrekkend vanuit de Gouden Eeuw van Antwerpen, beschrijft de auteur de rechten en „kostuimen” waarop de Antwerpse rechtspraak tijdens het Ancien Régime gebaseerd was. Hij beschrijft de taak van de rechtbank en van de vertegenwoordigers van het recht: de officieren, de schout en de onderschout, de provoost enz. We volgen de zittingen in een aantal konkrete gevallen van moord, diefstal en overvallen. Verklikking, heling en doodslag passeren de revue. De auteur vermeldt ook zaken als de voorlopige hechtenis en gaat dieper in op het onderzoek en de getuigenverklaringen. Uiteraard spreekt hij over de pijnbank, het rad, de tortuur, maar hij vervalt niet in het opdienen van de smeulige verhalen die we o.m. in de reeks *Wat een*

leven! van Roger Linskens aantreffen.

Een interessant hoofdstuk is gewijd aan de strafuitvoering. De auteur heeft het dan o.m. over de terechtstelling, de bedevaart, de galeien en de verbanning, en over de specifieke problemen rond o.m. de inquisitie en hekserij.

Een interessante rechtspraktijk was die van de vrede en zoen onder controle van de overheid, waarbij de laatste vertegenwoordigd was door de „Peysmakers”. Het gaat hier om een tussenvorm tussen een vredege-recht en het zoeken naar een vergelijk buiten de klassieke rechtbank om. De bedoeling was vooral wraakuitoefening en vetes te bannen.

Het werk bevat nog negen bladzijden bijlagen met tijdsdocumenten, o.m. van de Florentijn L. Guicciardini. Noten, bibliografie en indices besluiten het werk. Het boek leest erg vlot, en dat is geen geringe verdienste. Het gaat immers over een onderwerp dat men met veel gemak oersaai kan uitverken. Het is duidelijk genoeg geschreven opdat de lezer die geen historische en/of juridische vorming heeft genoten goed kan volgen en er heel wat uit kan leren. Het boek is een voorbeeld van hoe geschiedschrijving moet zijn.

(fs)

— *De Vierschaar. De Criminele Rechtspraak in het Oude Antwerpen van de veertiende tot het einde van de achttiende eeuw*. Wim Meewis. Uitg.: DNB/Pelckmans, Kapellen. 1992, 695 fr.

HET ABSOLUTE MEKKA

DE nationale voetbaltempel van Engeland gaat door voor het absolute mekka van de voetbal-sport. Wembley, nochtans oud en zeker niet comfortabel, is veel méér dan de Heizel, het Prinsenspark, het Estadio Bernabeu, Nou Camp, de Prater, het Olympisch Stadion, de Kuip... Wembley is „het” voetbalstadion van de wereld en het oefent een magische aantrekkingskracht uit op de spelers, trainers en supporters. Een Europacupfinale spelen is mooi, hem winnen op Wembley is de hemel. FC Antwerp moet nog een tijdje in het vagevuur blijven.

WIT PAARD

Wembley dateert van 1923. In de lente van dat jaar opende het stadion zijn poorten voor het eerst. Bolton Wanderers en West Ham United stonden die dag in de finale. In de Royal Box zat King George V. Hoe kon het anders. Hij was binnengekomen via de Koninklijke Entree. In die dagen was de British Empire nog een groter geheel. In de British Empire Exhibition. Grootheid en illusie waren in die dagen verstrengeld. De droom was geen lang leven meer beschoren...

De eerste finale werd al onmiddellijk een legende. De FA had Stamford Bridge, ook vandaag nog het stadion van Chelsea, de rug toegekeerd als nationaal voetbalstadion. Te klein. Zeker voor de Cup Final die toen en nu mateloos populair was en die misschien wel honderd duizend supporters op de been kon brengen. Zo dachten de ketters maar ze doolden. Want die 28ste april 1923 verdrongen zich 200.000 voetballiefhebbers voor de poorten van Wembley. Er was geen limiet gesteld op de kaartenverkoop omdat men het uitgesloten achtte dat het stadion, dat toen goed was voor ruim 120.000 plaatsen, zou vollopen. Gevolg was dat de grasmat zwart zag van het volk en dat men vreesde dat de wedstrijd niet zou kunnen doorgaan. Een politieman op een wit paard verrichtte toen wonderen. Hij dreef de massa vredig uiteen. Het publiek week. De krijtlijnen werden vrij gemaakt en de Bolton Wanderers werden de eerste triomfators op Wembley. Vandaag leeft die eerste finale nog altijd voort als de *White Horse Final*... Engeland kan nu eenmaal niet zonder paarden of... honden. Want ook vandaag nog worden er windhondenraces georganiseerd in de tempel. Zij zorgen ermee voor dat het exploitatiebudget in evenwicht blijft. Want dit wil in deze dagen wel eens



Wembley, de nationale voetbaltempel van Engeland, oefent een magische aantrekkingskracht uit op spelers, trainers en supporters. (foto vum)

Het staat in het geschiedenisboek van de FC Antwerp met gouden letters geschreven: op 12 mei 1993 speelden we op Wembley de finale van de Europabeker voor Bekerwinnaars tegen de FC Parma. Maar verloren met 3-1. Belangrijker nog dan Parma en de finale van Europacup II was... Wembley. Wembley voor de echte Antwerpenaars.

een probleem zijn voor grote stadions. We hoeven maar te verwijzen naar de ellende van onze eigen Heizel om een en ander duidelijk te maken.

WONDEREN

Maar goed. Wembley is Engeland zelf en we kunnen ons niet voorstellen dat de F.A. het stadion ooit de rug zal durven toekeren. In 1966 werd het elftal-met-de-roos er immers voor eigen volk wereldkampioen. Na een onvergetelijke eindstrijd tegen Duitsland. 4-2 werd het na een episch duel van 120 minuten tegen de onbuigzame Duitsers die vandaag nog rotsvast geloven dat ze verslagen werden door de arbitrage en niet door de tegenstander.

Tussen 1923 en 1966 gebeurden op Wembley nog andere wonderen. In 1948 werden er de eerste naoorlogse Olympische Spelen gehouden. De vlag met de vijf ringen wapperde toen nog boven de hoofden van veel „echte amateurs”, van veel „zuivere sporters”. Boven het hoofd van Fanny Blankers-Koen bijvoorbeeld en boven dat van Gaston Reiff, een atletiekgodin en een fondloper met wereldklasse. De *Flying Dutchman* zette toen prestaties neer die vandaag nog niet geëvenaard werden. Ze won als vrouw viermaal goud op één Olympiade. Haar suksessen spraken tot de verbeelding omdat ze al moeder was van twee kinderen. En Nederland droeg nog de ellende en de ongebroken fierheid van de hongerwinter met zich mee...

Op 25 november 1953 daverde Wembley op zijn grondvesten. Engeland verloor voor het eerst een thuiswedstrijd. Met 3-6 tegen Hongarije. De myte werd ontluisd. De splendid isolation geridiculiseerd. Puskas, Kocsis, Hidegkuti, Czibor en zeven andere *Magic Magyars* overtuigden de wereld dat Engeland zichzelf niet meer moest proberen wijs te maken dat het „per definitie het beste voetbal speelde”. De droom was voorgoed doorgeprikt. Het zou nooit meer worden zoals het eens was geweest...

FAIR-PLAY

Maar Wembley bleef wel Wembley natuurlijk. De Cup Finals met hun *community songs* die destijds gans Europa werden doorgestraald. De bewogen interlands tegen Schotland in het kader van het eens zo populaire Home Championship. De Europacupfinale voor landskampioenen van 1968. Manchester United versloeg toen Benfica in de verlengingen met 4-1. Tien jaar eerder waren de Busby Babes van Matt Busby verongelukt in de vliegtuigcrash bij München. In het zegevierende elftal stond Bobby Charlton. Op de bank zat de legendarische manager die later door de koningin zou worden geridderd. Zij waren overlevenden en vierden die avond hun verrijzenis.

Wembley is dus wel degelijk het voetbalstadion van de sportgod. Tot vandaag gaat men er prat op dat wedstrijden op Wembley nooit echte ongeregelde uitlokten. Over en in het oude doorleefde stadion zou een geest van fair-play hangen. Winnaars en verliezers applaudisseren er voor elkaar. Ook en zeker wanneer er de jaarlijkse rugbyfinal wordt gespeeld.

Wie Wembley kent en heeft aangevoeld zal dan ook begrijpen dat de Antwerpsupporters er zich het brood voor uit de mond spaarden. Een echte supporter kan immers niet afwezig blijven wanneer zijn favoriete team op de heilige grond wordt toegelaten. Daar kunnen geen verontschuldigheden voor worden gevonden, daar kunnen geen verzachtende omstandigheden voor worden aangevoerd. Die ene match is (voor Antwerp was) inderdaad meer waard dan honderd anderen.

Met de Cup Final wordt in Engeland onveranderlijk een streep getrokken onder het voetbalseizoen. Wat daarna nog komt zijn peanuts. 1992-1993 was anders een bewogen jaar op het drijvende eiland. Voor het eerst in zesentwintig jaar werd de FC Manchester nog eens landskampioen en aan het andere uiteinde van de rangschikking tuimelt de gewezen tweevoudige Europacupwinnaar Nottingham Forest uit de hoogste klasse wat aanleiding gaf tot brugpensies voor de omstreken maar kleurrijke manager Brian Clough.

TROUW

Het heet dat het Engelse competitievoetbal uit het dal klimt. Manchester United zeker. De populairste club ter wereld, daarover mag inderdaad geen twijfel bestaan, moest zesentwintig jaar wachten op de achtste landstitel. In 1967 toen de Babes voor het laatst gelauwerd werden liepen er nog kleppers als Bobby Charlton, Denis Law en Georgie Best rond in het elftal. De ouder



Antwerp-spelers Smidts en Severeijns aan de kaarttafel. Op het groene gras van Wembley moest Antwerp de duimen leggen voor Parma. (foto Belga)

wordende en beproefde Matt Busby zat nog in de dug-out. Nadien ging het mis. Toch voor een stuk. In de competitie moesten de Babes Liverpool laten voorgaan. Onder Bill Shankley eerst, Bob Paisley en Kenny Dalglish nadien vestigden de Reds van Anfield Road een jarenlange heerschappij. Liverpool werd het succesrijkste Engelse klubbelftal ooit. United bleef in leven, onderbouwde zijn reputatie en populariteit nog wel met een paar Engelse en Europese bekertriomfen maar zakte ook even tot in de tweede klasse. Zonder dat het supporterslegioen een krimp gaf. De dag dat de ploeg degradeerde ontrolden de aanhangers hun historische spandoek: „We'll never leave you”.

Wij blijven jullie altijd trouw. We zien het in de loges en business seats nog niet zo gauw gebeuren. De managers volgden elkaar onvermoeibaar op. Er werd veel en vooral verkeerd geïnvesteerd op de transfermarkt. De club was ook een tijdje rijp voor overname. United oogde patserig en overvoed. Maar de familie Edwards bleef aan het roer en onder manager Ferguson begon het herstel. Langzaam maar gestaag. Vandaag zijn de Mancunians weer springlevend. Giggs is het grootste talent van Groot-Brittannië en Ferguson, die eerder van het bescheiden Aberdeen een landskampioen en een Europacup II-winnaar had gemaakt, zit vandaag even vast in de managersstoel als Matt Busby destijds. De orde is hersteld op Old Trafford. Er wordt weer wijs en toekomstgericht ingekocht.

In Nottingham, in het land van Robin Hood dus, wordt een ander verhaal verteld. Daar is een eind gekomen aan het rijk van *Big Mouth*, de bijnaam van de controversiële manager Brian Clough. Clough was achtien jaar lang de onomstreden baas op City

Ground. Hij arriveerde er in 1975. Forest was toen een bescheiden middenmoter in... tweede klasse. In 1979 en 1980 won de ploeg Europacup I-finales tegen Malmö en tegen Hamburger SV. De Duitsers speelden in die dagen onder Ernst Happel. Clough was een fenomeen. Hij koos in alle omstandigheden voor het konfliktmodel. Hij hield zijn spelers scherp met hele of halve oorlogsverklaringen. Hij spaarde niets of niemand. Hij had voor niets of niemand ontzag. Hij was voer voor de sensatiepers. Hij bespeelde de media meesterlijk.

Voor Nottingham was Clough met ruzie weggegaan bij Derby County en Leeds United. Derby voerde hij van tweede naar eerste. Hij werd met zijn jonge ploeg onmiddellijk landskampioen... In Leeds duurde zijn rijk geen vijftig dagen.

Die club had gouden dagen beleefd onder Don Revie. Spelers en publiek waren wat gewoon. Geen milieu voor Clough dus die eerst van alles brandhout moet maken vooraleer zelf te beginnen opbouwen. Maar ook met Forest is het dus uiteindelijk slecht afgelopen. Om voor de hand liggende redenen. Er kwam slijtage op de man. Klub, manager, spelers en publiek geraakten op elkaar uitgekeken. Er werd verkeerd ingekocht en... verkocht. Cloughs konfliktmodellen werkten niet meer omdat de drankproblemen van de man groter werden. Hij verloor zijn geloofwaardigheid, zijn gezag, zijn zelfrespekt. De resultaten werden minder, slecht, slechter. De degradatie was een onvermijdelijk gevolg. Vandaar dat het klubbestuur zijn „manager voor de eeuwigheid” verzocht met vervroegd pensioen te gaan. Clough durfde, kon en wilde niet meer weigeren. Het Engels voetbal heeft er door aan kleur ingeboet.

Flandrien

IS HET ONFATSOENLIJK ?

De succesvolle acteur Robert Redford is in het echte leven al jaren fatsoenlijk gehuwd, zonder dat het filmwereldje de echtgenoten uit elkaar heeft kunnen halen. Dat hij net de rol aangeboden kreeg (en aanvaardde), die hij in **Indecent Proposal** (verschrikkelijk vertaald als **Onfatsoenlijk voorstel**, terwijl *On-eerbaar* veel beter zou geweest zijn, dunkt ons) speelt, is ons een raadsel. Je vraagt aan Schwarzenegger toch ook niet om een doetje te spelen? Redford speelt hier een stinkend rijke vrouwenversierder, een miljardair die denkt dat voor geld alles te koop is en die nu aan een pas getrouwd paar, in financiële moeilijkheden, voorstelt om 1.000.000 dollar te geven voor een nacht met de vrouw. Denk er goed over na voor je toestemt, want je zou het wel eens leuk kunnen vinden. Juist, ja. Alleen is hij het die verliefd wordt als de eerste de beste melkmuil. Nou ja, anders was er helemaal geen film geweest, en had hij zich aan het eind niet grootmoedig kunnen gedragen.

ROZE FRONT

Woody Harrelson is een succesvol acteur, die dankzij de televisieserie *Cheers* een vertrouwd gezicht werd in de huiskamer. In het echte leven is hij een activist voor het Amerikaanse roze front die openlijk zijn homoseksualiteit belijdt. In het Hollywood dat **Indecent Proposal** maakte, speelt hij de macho echtgenoot, die zijn vrouw uiteindelijk toestemming geeft om voor een nacht naar bed te gaan, met een miljardair en haar daarna blijft bestormen met vragen als: *Was het goed?* Waarop zij enkel kan antwoorden: „Als ik zeg dat het goed was, ben je boos en als ik zeg dat het niet goed was, zeg je dat ik lieg”. Hij kan niet doen alsof er niets is gebeurd, hij blijft haar in zijn armen zien.

NADENKEN

Demi Moore de succesvolle jonge ster, die in al heel wat filmbedden sliep, met de beroemdste acteurs, heeft in het echte leven problemen met haar geloofwaardigheid. Er is namelijk een kontroverse ontstaan rondom het naakt van Demi Moore, waarvoor weer eens een „body-double” zou zijn gebruikt, want de benen van Julia Roberts zijn niet altijd de benen van Julia Roberts, net zoals de naakte Janet Leigh in *Psycho* niet de naakte Janet Leigh was, maar een body-double. Zij is de seksueel erg rijpe echtgenote die een 1.000.000 dollar-nacht met de stinkend rijke versierder enkel als een hulp ziet voor de loopbaan van haar man — „trouwens we sliepen voor ons huwelijk toch ook met diverse anderen, waarom zou dat dan na het huwelijk niet meer kunnen? Uiteindelijk



Demi Moore heeft in het echte leven problemen met haar geloofwaardigheid. (foto Dann)

koopt hij slechts mijn lichaam, niet mijn hart en zeker niet mijn ziel. Wij tweeën zijn een en niets zal ons scheiden”.

Alleen is het jammer dat Demi Moore, en ook geen van de andere protagonisten, alhoewel ze nogal wat in de mond nemen, nergens ook maar het woordje AIDS over de lippen krijgen. Overspel is van alle tijden, maar wie tegenwoordig geen bewijs van goed gedrag en zeden en een diploma of bewijsschrift van zijn huisdokter aan zijn muur heeft hangen, krijgt het toch wat moeilijker. En terecht!

REGIE

Regisseur Adrian Lyne wist reeds te schokken met *9 1/2 weeks* en *Fatal Attraction* en **Indecent Proposal** maakt in Amerika erg hoge cijfers. Het is alleen niet zo'n goedge-maakte film, soms erg flauw, ook de meeste vrijscènes zijn gewoon niet opwindend (mischien is er iets met de geloofwaardigheid van Woody Harrelson).

Alle middelen zijn blijkbaar goed om mensen naar een domme film met een slecht

skript te lokken, waarvan dan nog de helft gestolen is van *Honeymoon in Las Vegas*, die nog leuk was ook.

Dit oneerbaar voorstel is natuurlijk iets om over na te denken. Maar wat zou u doen in zulk een geval? Erover praten met je partner, kan reeds tot verrassende gezichtspunten leiden. Maar daarvoor moet je de film niet gaan zien.

L.627

De met een haast documentaire juistheid gefilmde en schitterend gemonteerde **L.627** (een Franse drugwet) van Bertrand Tavernier, waarin men een inkijk heeft op een kleine, slecht uitgeruste tak van de Parijse Drugsbri-gade, is een van de beste films die hij ooit maakte.

Hoofdpersonage is Lulu (Didier Bezace), een welmenend politieagent die terecht komt bij de drugsbrigade, die onder leiding staat van de racist en soms ook wel sadist Dodo (Jean-Paul Comart). Zijn kollega's willen echter wel meevallen, hierbij valt vooral het personage op van de aantrekkelijke Charlotte Kady als Marie.

Als men de museumstukken ziet waarmee de pakkemannen moeten werken, begrijpt men dat de drugsdealers het steeds makkelijker krijgen. Dat is trouwens een van de vaststellingen van Tavernier, naast het feit dat er buiten de rotte appels (van kleine tot grote corruptie), ook veel goede appels zijn die hun werk graag en goed doen. Er is de commissaris die zegt: „We vechten een hopeloze strijd. Ik ben er bijna zeker van dat mijn 13-jarige zoon reeds zijn eerste drugdealer heeft gezien”.

De zenuwslopende operaties krijgen zelfs de sterkste kapot. Enkel kameraadschap kan hen er soms terug bovenop helpen. Het schaduwen, de overvallen, de ondervragingen, het filmen van drugsverkopen, tonen aan de ene kant de routine, maar aan de andere kant de bijna onoverkomelijkheid van het probleem. De opnamen in de metrostations, de *achterafstraten*, de vervallen flatgebouwen, geven de film een kleur die de Parijse toerist gelukkig nooit te zien krijgt.

Er zijn ook de vrouwen in Lulu's leven, zijn ex-vrouw Katy, die hem smeekt hun kind op zijn elfde aan Parijs te ontrukken, en de jonge prostitué/drugsverslaafde Cécile: „Ik neem drugs om dit werk te kunnen doen en ik doe dit werk om drugs te kunnen kopen”. Tavernier werd op een bepaald ogenblik racisme verweten, omdat de getoonde misdadigers over het algemeen met een kleurtje — en dat niet van de zon — behept zijn.

Tavernier is een Europees monument in de filmwereld.

Willem Sneer

ZATERDAG 22 MEI

TV 1

10.00 Het slimme kanaal; 12.00 Couleur Locale, reportagemag.; 12.30 Affiche, cultuur; 14.50 Santa Fe Trail, film; 16.30 Première Film & Video, filmnieuws; 17.00 Kelly, jeugdserie; 17.25 Sleutel, jeugd-aktua; 17.50 Musty, tekenfilmserie; 17.55 Tik Tak; 18.00 Nieuws; 18.10 Gered door de bel, komische serie; 18.40 Vlaanderen Vakantieland, Bütgenbach-Amel-Our en Nederland-Waterland; 19.20 Joker- en lottotrekking; 19.30 Nieuws.
20.00 Caravans, komische serie
20.30 Broken Badges, TV-film
22.10 Vandaag
22.30 Sport op zaterdag
22.45 Liefde is een groot avontuur, film

VTM

17.00 Super 50; 18.00 Nieuws; 18.05 Empty Nest, serie; 18.30 Familieraad, spelprogr.; 19.00 Nieuws.
19.20 België-Färöer-ellanden, voetbal
21.30 Some kind of wonderful, film
23.10 Nieuws
23.35 VTM Sport
23.45 In praise of older woman, film

Ned. 1

08.00 Alles kits, kinderprogr.; 15.53 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.05 Atjeh, en toen ging de zon op, dok. leprabestridding; 16.33 Heb ik iets gemist?, hoogtepunten; 17.15 Forza TV, jongerenmag.; 17.45 Boggle, woordspel; 18.15 Sesamstraat, slapen gaan; 18.30 Jeugdjoernaal; 18.40 Beeldschoon Nederland, water; 19.00 De uitdaging, tema: Soest; 20.00 Nieuws.
20.25 The Four Musketeers, film
22.14 Fawly Towers, komische serie
22.52 Deathwatch, film
00.59 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.10 Samson, kindermag.; 16.50 B.O.O.S., jeugdmag.; 17.20 Top 40; 18.00 Nieuws; 18.20 Classic cartoon festival; 18.50 Step by step, komische serie.
19.20 Promised Land, film
21.00 Die 2: Nieuwe koelen, satirische reeks
21.30 Q & A, film
23.45 Emotions, erotische serie
00.20 Countdown Late, Supertramp-special
01.05 Nieuws

Ned. 3

08.53 Nieuws; 17.30 Streetwise, jeugdserie; 18.00 Nieuws; 18.20 Met fluwelen klauw, natuurmag.; 18.52 Lingo, woordspel; 19.20 Jules Unlimited, techniek en avontuur; 19.48 Het Oude Noorden, dramaserie.
20.16 Oppassen!, komische serie
20.45 De Leeuw is los, praatprogr.
21.31 Per seconde wijzer, kwis
22.00 Nieuws
22.15 Studio sport
22.45 Nova, aktualiteiten
23.20 De wereld van Boudewijn Büch, reisverslag
23.50 Museumschatten
00.00 Nieuws

ZONDAG 23 MEI

TV 1

09.00 Samson; 10.00 Sunday Proms; 11.00 De zeven-de dag, praatkafé; 15.00 Jonge veearts, gezinserie; 16.00 TV 1 Top 30; 16.30 De jacht op de Amfora, jeugdserie; 17.00 Weg met de file, compilatieprogr.; 17.30 Mijn leven als..., de torenvalk; 17.55 Tik Tak; 18.00 Nieuws; 18.10 Wonderjaren, komische serie; 18.35 Zoo bekeken, info; 19.00 The Cosby Show, komische serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws.
19.45 Sportweekend
20.15 De kampioenen, komische serie
20.45 Say Anything, film
22.20 Vandaag
22.40 Ziggurat, kunstprogr.

TV 2

15.20 GP F1 van Monaco, autorennen

VTM

17.00 Tekenfilm; 17.10 Star trek, the next generation, serie; 18.00 Nieuws; 18.10 The A-team, aktieserie; 19.00 Nieuws; 19.30 Familieraad, spelprogr.
20.00 Studio Gaga, spelprogr.
20.30 De ware vrienden, familieserie
21.00 Een uit duizend, praatshow
22.25 Wies Anders, Dr. Luc Beaucourt
23.15 Nieuws
23.40 Let them live, dok. serie

Ned. 1

10.30 Eucharistieviering; 11.56 IOS Magazine; 15.53 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.05 Tussen twee werelden, dok.; 16.40 Muziek op zondag; 17.05 Tsjajkovsky cyclus, serie concerten; 17.52 Cirkusfestival Monte Carlo, hoogtepunten; 18.15 Sesamstraat, visite; 18.30 Nijntje, tekenfilmserie; 18.38 1 for U, jonge televisiemakers; 19.03 Family dog, tekenfilmserie; 19.30 Flipper, kinderserie; 20.00 Nieuws.
20.15 De Holland Super Show, showprogr.
21.12 Brandpunt, aktualiteiten
22.50 Ruth Rendell Mysteries, misdaadserie
22.44 Kruispunt, dok.
23.24 Nieuws

Ned. 2

08.53 Nieuws; 11.23 Nieuws; 11.30 TV Sport; 13.00 Omrop Fryslân; 16.00 Nieuws; 16.05 De Groot Mogols, teleac; 16.10 Geheugenkursus, teleac; 16.40 Klussen in huis, teleac; 17.10 De Victoriaanse bloementuin, teleac; 17.40 Knoop in je zakdoek, teleac; 18.00 Nieuws; 18.08 The A-team, aktieserie; 18.58 America's funniest home videos, gekke video's; 19.21 TV-dokter; 19.22 Konsument en milieu, teleac; 19.37 De natuurgids, teleac.
19.58 The drug wars, dramaserie
21.34 Een tevreden natie, historisch overzicht
22.29 De opkomst van het Verre Oosten, cursus
23.30 Nieuws

Ned. 3

08.00 Villa Achterwerk, kinderprogr.; 11.00 Reiziger in muziek; 12.00 Het Capitool; 12.46 VARA Matinee, klassiek; 18.00 Nieuws; 18.10 Studio Italia; 18.35 Socutera, de doorzetters; 18.45 Studio sport; 20.00 Nieuws.
20.15 Lopende zaken, berichtgeving
20.51 French & Saunders, serie
21.25 Prima Vista, multi-mediamag.
22.29 El acto en cuestion, TV-film
23.11 TVTV, pure TV

MAANDAG 24 MEI

TV 1

14.00 De beek, schooltelevisie; 14.15 Lastechnieken, schooltelevisie; 17.00 Skippy, familieserie; 17.25 Bouli, tekenfilmserie; 17.30 Oproep der kabouters, serie; 17.55 Tik tak; 18.00 Nieuws; 18.10 Mooi en meedogen-loos, serie; 18.35 Top score, spelprogr.; 19.03 Buren, serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws.
20.00 Zeg 'ns euh, spelprogr.
20.40 The Raven, aktieserie
21.30 Alle 5, wetensch. mag.
22.00 Zeg 'ns AAA, komische serie
22.30 Vandaag
22.55 Uitzending door derden

TV 2

18.50 Nieuws; 19.00 Kijken om te leren, schooltelevisie; 19.30 Het Capitool, serie; 19.53 Benny Hill, kolder.
20.00 Uitzending door derden
21.00 Bijdehand, hobbymag.
21.30 Nieuws
22.05 Winter people, film

VTM

17.00 Happy Days, serie; 17.30 Home and away, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Waagstuk, spelprogr.; 19.00 Nieuws; 19.30 Familie, serie.
20.00 Rad van fortuin, spelprogr.
20.30 Zomerrust, serie
21.00 Melrose Place, serie
21.55 Telefacts, Autisme
22.40 Nieuws
23.05 The Cowra Breakout, serie
23.55 VTM-sportspecial

Ned. 1

15.53 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.09 Avro's Service Salon, middagmag.; 17.00 Heb ik iets gemist?, terugblik; 17.45 Boggle, woordspel; 18.15 Sesamstraat, ziek; 18.30 Jeugdjoernaal; 18.40 Het klokhuis; 19.00 Roseanne, komische serie; 19.28 Weg van de snelweg-Nederland, Zuid-Oost Brabant; 20.00 Nieuws.
20.25 Ustinov on the Oriënt Express, informatief progr.
21.21 Hier en nu, aktualiteiten
22.02 Ha, die pa!, komische serie
22.32 Levensecht, dok.
23.10 Hercule Poirot, serie
00.01 Miniatuur
00.07 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 16.50 Bekijk het maar, kinderprogr.; 17.16 Ken je de witneusmakako?, informatief spelprogr.; 17.42 Eindexamen journaal; 18.00 Nieuws; 18.21 De Teenage Hero Turtles, tekenfilmserie; 18.48 America's funniest home videos, gekke video's; 19.14 Krabbé, jongerenmag.
20.09 Anneke Grönloch in „Jeans“, showprogr.
20.44 Schone Schijn, komische serie
21.18 Vocaal centraal, portret BZN
21.58 Tros Aktua, aktualiteiten
22.31 In kort geding, rechtszaken
22.56 De wereld rond reizen, reistips
23.01 De TV-tandarts, tips
23.04 Fifty fifty, praatshow
23.54 Nieuws

Ned. 3

08.53 Nieuws; 11.00 Schooltelevisie; 16.00 Nieuws; 16.05 Lopende zaken; 16.36 Prima Vista; 17.36 Laurel & Hardy; 18.00 Nieuws; 18.19 Wonder Years, komische serie; 18.47 Open deur tv, mag.; 19.05 French & Saunders, komische shows; 19.39 TV-nomaden, jongerenmag.
20.14 Forty minutes, dok. serie
20.58 Lolapaloeza, vrijzinnig progr.
22.00 Nieuws
22.15 Studio sport journaal
22.30 NOVA, duidingsprogr.
23.00 Den Haag Vandaag
23.21 Haenen voor de nacht, humor
00.12 Nieuws

DINSDAG 25 MEI

TV 1

14.00 Aardrijkskunde, schooltelevisie; 14.20 Geografisch kennen en kunnen, schooltelevisie; 14.30 Wereldoriëntatie, schooltelevisie; 14.50 Geografisch kennen en kunnen, schooltelevisie; 17.00 Skippy, familieserie; 17.25 Bouli, tekenfilmserie; 17.30 Mijn leven als..., de otter; 17.55 Tik Tak; 18.00 Nieuws; 18.10 Mooi en meedogenloos, serie; 18.35 Top score, woordspel; 19.03 Buren, serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws. 20.00 De drie wijzen, spelprogr. 20.35 Hemel en aarde, praatshow 21.30 NV De Wereld, reportagemag. 22.00 I.Q., kwis 22.30 Vandaag 22.55 Uitzending door derden 23.15 Waregem-Standard, samenvatting voetbal

TV 2

18.50 Nieuws; 19.00 Kijken om te leren, schooltelevisie; 19.30 Het Capitool, serie; 19.53 Benny Hill, kolder. 20.00 Zoo bekeken, tips 20.30 Kijk uit!, verkeerstips 20.35 Ouagadougou - portraits des dieux, dok. 21.30 Nieuws 22.00 Criminal justice, film

VTM

17.00 Happy days, serie; 17.30 Home and away, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Waagstuk, spelprogr.; 19.00 Nieuws; 19.30 Familie, serie. 20.00 Rad van fortuin, spel 20.30 Bomp, serie 21.00 The Flying Doctors, serie 22.00 Ein Schloss am Wörthersee, serie 22.50 Nieuws 23.15 Northern exposure, serie

Ned. 1

15.53 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.09 AVRO's Service Salon, middagmag.; 17.16 Land in zicht, toer. mag.; 17.45 Boggle, woordspel; 18.15 Sesamstraat, eerste/laatste; 18.30 Jeugdjournaal; 18.40 Het klokhuis; 18.58 De hoogste versnelling, automag.; 19.27 Groening pains, komische serie; 20.00 Nieuws. 20.25 Verhalen die ik mezelf vertelde, kortfilm 21.25 Avro Televisier, actualiteiten 22.05 Birds of a feather, komische serie 22.39 Rondon Tien, praatprogr. 23.23 Cheers, komische serie 23.52 World of golf, golfkursus 00.17 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.10 Samson, kinderprogr.; 16.50 Countdown, popmag.; 17.25 Van Inkel's choise, popnieuws; 17.40 Eindexamen journaal; 18.00 Nieuws; 18.20 De heilige koe, automag.; 18.50 Empty nest, komische serie; 19.15 Cannes '93, verslag 19.55 De gulde minnaar, film 21.25 Die 2: nieuwe koeien, satire 21.55 Nieuwslijn, actualiteiten 22.30 Wiseguy, aktieserie 23.15 Snooker met Dennis Taylor, teleac 23.45 Nieuws

Ned. 3

08.53 Nieuws; 10.00 Schooltelevisie; 18.00 Nieuws; 18.20 Gekleurd verleden, de geschiedenis van Suriname, dok.; 18.55 Lingo, woordspel; 19.23 Van gewest tot gewest, regionaal nieuws. 19.58 Langs de kant van de weg, dramaserie 20.28 Zelfkant, dramaserie 21.24 Raab voor z'n Raab, serie 22.00 Nieuws 22.15 Studio sport journaal 22.30 Nova, actualiteiten 23.00 Den Haag vandaag 23.16 Het land van herkomst, dok. 23.56 Nieuws

WOENSDAG 26 MEI

TV 1

16.30 Samson, kinderprogramma; 17.30 Postbus X, jeugdserie; 17.55 Tik Tak; 18.00 Nieuws; 18.10 Mooi en meedogenloos, serie; 18.35 Top Score, woordspel; 19.03 Buren, serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws. 20.00 Married with children, komische reeks 20.25 Derrick, misdaadserie 21.25 'Allo, 'Allo, komische reeks 21.55 Op de koop toe, konsumentenmag. 22.30 Vandaag 22.55 Wereldoorlog II, dok. serie

TV 2

18.50 Nieuws; 19.00 Personal Upgrade, reeks over computers; 19.30 Het Capitool, serie; 19.53 Benny Hill, kolder. 20.00 Sportavond

VTM

17.00 Super 50; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Waagstuk, spelprogr.; 19.00 Nieuws; 19.30 Familie, serie. 20.00 Rad van fortuin, spelprogr. 20.30 Baywatch, serie 21.25 Back to the beach, film 23.05 Nieuws 23.30 Hill Street blues, politiserie

Ned. 1

15.53 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.09 Avro's Service Salon, middagmag.; 17.02 10 jaar Weg van de snelweg - Europa, Engeland; 17.45 Boggle, woordspel; 18.15 Sesamstraat, huishoudelijke apparatuur; 18.30 Jeugdjournaal; 18.40 Het klokhuis; 18.58 PS De ruimte, jongerenmag.; 19.30 Gezicht van Nederland, Helmond; 19.52 Politieke partijen; 20.00 Nieuws. 20.25 Terug naar Oegsgeest, film 22.05 Het verschil, dok. 22.31 Dertigers, serie 23.22 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.07 Het kleine huis op de prairie, gezinserie; 16.52 Kinderkrant; 17.20 Peter, sketch; 17.28 Recht in het nauw, poppenprogr.; 17.40 Eindexamen journaal; 18.00 Nieuws; 18.18 Ik weet het beter, spelprogr.; 18.45 Dierengedrag, natuurserie; 19.15 Highlight: Michael W. Smith, muziekspecial; 19.46 Peter, sketches; 19.57 Politieke partijen. 20.05 Olympique Marseille-AC Milaan, voetbal 22.15 Tijdsein, actualiteiten 22.45 Wings over the world, dok. serie 22.37 Nieuws

Ned. 3

08.53 Nieuws; 09.00 Schooltelevisie; 13.00 Tennis: Roland Garros; 17.35 Alfred J. Kwak, tekenfilmserie; 18.00 Nieuws; 18.17 Terug naar de natuur, komische serie; 18.48 Lingo, woordspel; 19.20 Gentleman oplichters, dramaserie. 20.16 Twee voor twaalf, kwisprogr. 21.00 Blauwdruk: de collectie, dok. 21.25 Onderstroom, dok. 21.50 Now, dok. over Mauretanie 22.00 Nieuws 22.15 Studio sport 22.30 Nova, actualiteiten 23.00 Den Haag vandaag 23.21 Law and order, misdaadserie 00.06 Museumschatten 00.16 Nieuws

DONDERDAG 27 MEI

TV 1

14.00 De beek, schooltelevisie; 14.30 Lastechnieken, schooltelevisie; 17.00 Skippy, familieserie; 17.25 Bouli, tekenfilmserie; 17.30 Saartje en Sander, animatieserie; 17.40 Kinderen in Europa, animatieserie; 17.55 Tik Tak; 18.00 Nieuws; 18.10 Mooi en meedogenloos, serie; 18.35 Top Score, woordspel; 19.00 Buren, serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws. 20.00 De huisdokter, serie 20.45 Matlock, advocatenserie 21.30 Panorama, actualiteiten 22.30 Vandaag 22.55 Anderlecht-Charleroi, samenvatting voetbal 23.05 Personal Upgrade, reeks over computers

TV 2

18.50 Nieuws; 19.00 Kijken om te leren, schooltelevisie; 19.30 Het Capitool, serie; 19.53 Benny Hill, kolder. 20.00 Couleur Locale, reportages 20.30 Tekens: Voyage à Paris, dok. 21.20 Kompositie in blauw, meesterwerk 21.30 Nieuws 22.00 Première Film- en Video, filmnieuws 22.30 Bof, film

VTM

17.00 Happy Days, serie; 17.30 Home and away, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Waagstuk, spelprogr.; 19.00 Nieuws; 19.30 Familie, spelprogr. 20.00 Rad van fortuin, spelprogr. 20.30 Tien om te zien, show 21.35 Rescue 911, reddingsoperaties 22.00 Hunter, misdaadserie 23.00 Nieuws 23.25 The Young Riders, westernserie

Ned. 1

15.53 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.09 Avro Service Salon; 17.02 Rondom tien, praatprogr.; 17.45 Boggle, woordspel; 18.15 Sesamstraat, kiezen; 18.30 Jeugdjournaal; 18.40 Het klokhuis; 19.00 Ja, natuurlijk, natuurprogr.; 20.00 Nieuws. 20.25 Jessica Fletcher, serie 21.15 Kenmerk, actualiteiten 21.45 Wilde Ganzen 21.50 Versieren, dok. serie over erotiek 22.20 In de zwevende hemel, dok. over reïncarnatie 23.00 Nieuws

Ned. 2

10.00 Vrouw zijn; 10.50 Nederland zingt, koorzang; 13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.07 De familie Robinson, tekenfilmserie; 16.30 Ik ben Benjamin Ben, serie; 17.05 Skippy, jeugdserie; 17.28 Recht in het nauw, kortfilm; 17.40 Eindexamen journaal; 18.00 Nieuws; 18.18 Ik weet het beter, spelprogr.; 18.45 Black Beauty, jeugdserie; 19.10 Hobby TV, vrijetijdsmag.; 19.37 De stelling, discussieprogr. 20.17 Dieren uit het Wilde Westen, natuurdok. 21.12 Hollands glorie, dok. 21.42 Multiple choise, kwis 22.07 Een plaats als thuis, dok. 22.37 Olympisch goud voor een fiets, dok. 23.07 882882, oproepprogr. 23.37 Lied 23.40 Sprekend over identiteit en geschiedenis, nationalisme en fascisme 00.10 Nieuws

Ned. 3

08.53 Nieuws; 09.00 Schooltelevisie; 13.00 Tennis: Roland Garros; 17.30 Schoolse zaken; 18.00 Nieuws; 18.17 The Ed Sullivan show, compilatieserie; 18.45 Lingo, woordspel; 19.12 12 steden, 13 ongelukken, serie. 19.45 Casualty, ziekenhuisserie 20.40 De verleiding, over reclame 21.32 Mad about you, komische serie 22.00 Nieuws

VRIJDAG 28 MEI

TV 1

14.00 Aardrijkskunde, schooltelevisie; 14.20 Geografisch kennen en kunnen, schooltelevisie; 14.30 Wereldoriëntatie, schooltelevisie; 14.50 Geografisch kennen en kunnen, schooltelevisie; 17.00 Skippy, familieserie; 17.55 Bouli, tekenfilmserie; 17.30 Prins Vailant, tekenfilmserie; 17.55 Tik tak; 18.00 Nieuws; 18.10 Mooi en meedogenloos, serie; 18.35 Top Score; 19.03 Buren, serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws. 20.00 Prinsheerlijk in Bel Air, serie 20.25 Tartufo, spelshow 21.40 Trpoical Heat, aktieserie 22.30 Nieuws 22.55 Dangerous curves, serie

TV 2

18.50 Nieuws; 19.00 Kijken om te leren, schooltelevisie; 19.30 Het Capitool, serie; 19.53 Benny Hill, kolder. 20.00 Vlaanderen vakantieland, Antwerpen 93 en Innsbrück 20.40 De zomer van '92, dok. 21.30 Nieuws 22.00 Affiche, kunstaandbod 22.20 Madjanek 1944, slachtoffers en daders, dok.

VTM

17.00 Happy days, serie; 17.30 Home and away, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Waagstuk, spelprogr.; 19.00 Nieuws; 19.30 Familie, serie. 20.00 Rad van fortuin, spelprogr. 20.30 Wies Andersen Show, kwisprogr. 21.30 Disorderlies, TV-film 23.00 Nieuws 23.25 Star, filmmag. 00.10 Diamonds, detektiviserie

Ned. 1

15.53 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.09 Heb ik iets gemist?, hoogtepunten; 16.55 Young Riders, westernserie; 17.45 Boggle, woordspel; 18.15 Sesamstraat, boos; 18.30 Jeugdjoernaal; 18.40 Het klokhuis; 18.58 Vrijdagavond vroeg... Van Willigenburg; 19.27 Industrieel erfgoed: de veenmoerassen, dok. serie; 20.00 Nieuws. 20.25 Op zoek, praatprogr. 21.22 Reporter, aktualiteiten 21.58 Between the lines, dramaserie 22.51 Liever de lusten, vrouwen en seksualiteit 23.26 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 16.00 Tsjaikovsky concert; 17.24 Lekker leven, lekker lijnen, afslankkursus; 17.42 Eindexamenjournaal; 18.00 Nieuws; 18.22 Candid Camera, verborgen kamera; 18.49 America's funniest home-video's, gekke video's; 19.16 Dierenmanieren; 19.52 Dingbats, kriptogramspel; 20.25 Blind date, spelshow 21.12 Allo Allo, komische serie 21.46 Crime time, misdaadmag. 22.22 Dat willen we even kwijt, column 22.33 In the heat of the night, misdaadserie 23.26 Commando, film 00.51 Nieuws

Ned. 3

08.53 Nieuws; 10.00 Schooltelevisie; 13.00 Tennis: Roland Garros; 18.00 Nieuws; 18.15 Werken aan werk, dok.; 18.45 Politieke partijen; 18.55 Lingo, woordspel; 19.23 Tom en Herrie, muziekprogr. 19.56 Kinderen van het noodlot, dok. 21.25 Gitarist John Williams in Sevilla, concertregistratie 22.00 Nieuws 22.15 Studio sport joernaal 22.30 NOVA 23.00 Gesprek met de minister-president 23.10 Het ritueel, film 00.23 Nieuws



Faye Dunaway en Raquel Welch in een erg geslaagde slapstick *The Four Musketeers*. Zaterdag 22 mei op Nederland 1, om 20u.25.

ZATERDAG 22 MEI DE VIER MUSKETIERS

Tweede deel van Richard Lesters „oererbiedige" verfilming van het klassieke verhaal van Alexandre Dumas. De internationale rolbezetting, waaronder Raquel Welch, Faye Dunaway, Richard Chamberlain en Oliver Reed is opnieuw sterk op dreef. (Ned. 1, om 20u.25)

ZONDAG 23 MEI SAY ANYTHING

Een simpatieke tiener wordt verliefd op een briljante studente. Amusante, originele tienerkomedie van debutant Cameron Crowe (1989) met goede rockmuziek en prima vertolkingen van John Cusack en lone Skye (de dochter van folkzanger Donovan). (TV 1, om 20u.45)

MAANDAG 24 MEI THE BIG SKY

Kirk Douglas en Dewey Martin trekken als pelsjagers de Missouri op om handel te gaan drijven met de Zwartvoetindianen. Een behoorlijke western van Howard Hawks (1952) waarin de relatie tussen de twee avonturiers centraal staat. (BBC 2, om 19u.)

DINSDAG 25 MEI DE GULLE MINNAAR

Een mijlpaal in de Nederlandse filmgeschiedenis, maar dan in negatieve zin. Peter Faber snelt van het ene bed naar

het andere en gaat stoeien met o.a. Mariska van Kolck en Sylvia Millecam. Een boertige klucht uit 1990. (Ned. 2, om 19u.45)

WOENSDAG 26 MEI TERUG NAAR OEGSTGEEST

Intrigerende en boeiende film van Theo van Gogh uit 1987, gebaseerd op *Angry Young Man* van Jan Wolkers. Daarin wordt het leven geschetst van een Hollands bekrompen kalvinistisch middenstandsgesin in de jaren 30-40. Met Tom Jansen en Geert de Jong. (Ned. 1, om 20u.25)

DONDERDAG 27 MEI BOF... ANATOMIE D'UN LIVREUR

Franse film van Claude Faraldo (1971) met Marie-Hélène Breillat, Marie Dubois en Paul Crauchet. Een anarchistische komedie waarin de lof wordt gezongen van luiheid en seksuele vrijheid. (TV 2, om 22u.30)

VRIJDAG 28 MEI COMMANDO

Erg gewelddadige actiefilm van Mark Lester (1985) over een voormalige kommando die gedwongen wordt om opnieuw aan de slag te gaan als een aantal schoften zijn dochtertje ontvoeren. Met Arnold Schwarzenegger en Rae Dawn Chong. (Ned. 2, om 23u.15)

HERSENBREKER

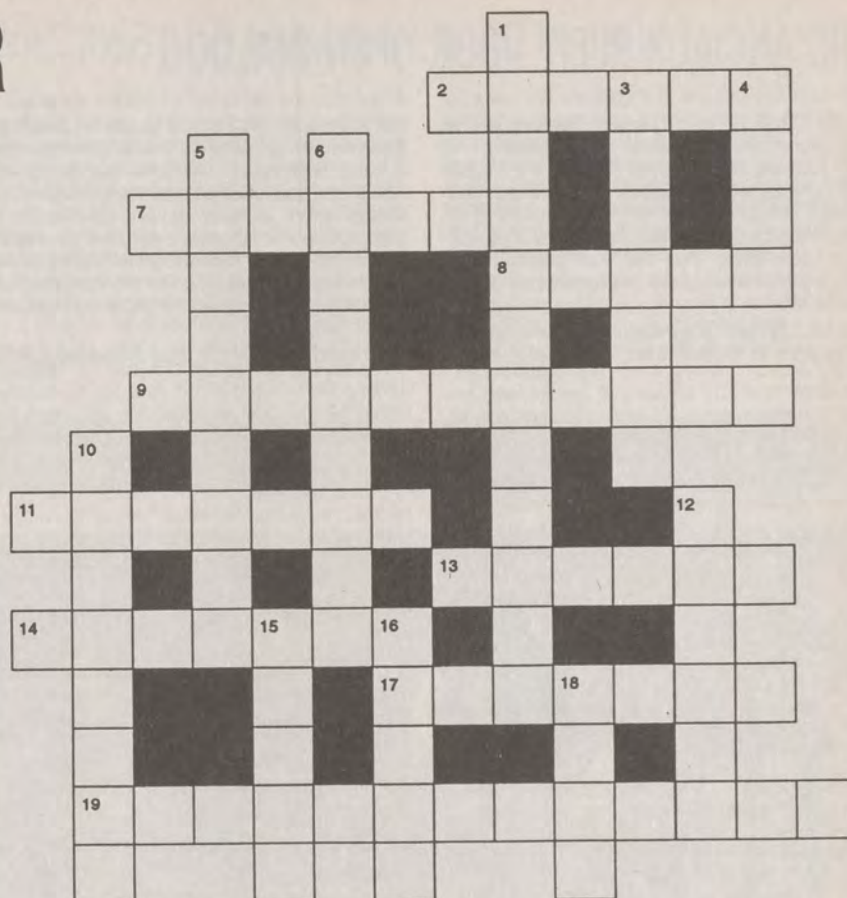
HERSENBREKER 179

HORIZONTAAL

2. Waar de zachte, warme wind vandaan komt (6)
7. Een beetje rap, want je hoort dat 't waait (7)
8. Er werd nog geen vrede gesloten, maar de strijd kalmeerde toch (5)
9. Hoewel hij niets heeft gegeten of gedronken, doet hij verstandig en zakelijk zijn werk (11)
11. Uittrekken, van een mantel bijvoorbeeld (7)
13. Een of andere persoon (6)
14. Misschien per ongeluk, maar hier begaat iemand een dwaling (7)
17. Tijdperk waarin je niet hoeft te werken (7)
19. Zo heet de wijze waarop zekere paters bouwen (13)

VERTIKAAL

1. Zulke mannen kun je heel goed verstaan (12)
3. Doordat hij graag iets wilde drinken, raakte de drogist in totale verwarring (7)
4. Niet vrijwillig, eerder met tegenzin (4)
5. Wie zo is, weet alles van een verlaagde noot (9)
6. Doekjes voor het bloeden? (9)
12. Spoorbiljet voor een korte heenreis? (8)
10. Eet met kleine hapjes (6)
15. Toevoer in automatiserings- en komputertaal (5)
16. 't Schijnt nogal een bende te zijn in 't leger (5)
18. Fluwelen lichaamsdeel, althans bij mooi-praters (4)



OPLOSSING OPGAVE 177

Horizontaal: 6. vliedernet; 9. relatie; 10. reebok; 11. de aftocht blazen; 13. getweeën; 15. rotan; 16. pasten; 17. sinds; 18. glad.

Vertikaal: 1. slurpen; 2. knaleffekt; 3. vertrouwen; 4. onverhoeds; 5. startbanen; 7. betalers; 8. dovenetel; 12. benijd; 14. aan.

Ludgard Hemschoote uit de Gistelsesteenweg 260 in 8200 Brugge wint een prijsje. Haar gele briefkaart met de juiste oplossing van opgave 177 werd uit de korrekte inzendingen geloot.

Wij verwachten uw gele briefkaart met de oplossing van opgave 179 ten laatste vrijdag 28 mei op de redactie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

SATERDAG



AHASVERUS

„Treinreizigers werden verrast”,
las Ahasverus
Spoor weer dag loos

Antwerp verloor Parmantig op Wembley

*

Dexelse pech voor Barbara

*

Eurosongjury oordeelde Barbaars

*

EG fluit een aardig Deentje

*

De Winter: „Scherven brengen geluk!”

*

Priester in Tielt:
„Celibaat het niet,
het schaadt niet!”

*

Wauters-Meeuws:
wie is nu de Bosuil?

*

Zetduivel:
Kletterbeek

*

Walter Meeuws nog zo Gantdwaas niet

*

VIC ANCIAUX PLEIT VOOR OPEN DIALOOG

Op 12 mei, tijdens de plenaire slotzitting van het *Scholierenparlement*, pleitte staatssekretaris voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest Vic Anciaux voor een ruimere dialoog over de migrantenproblematiek. Anciaux acht dit een opdracht voor al wie verantwoordelijk tekent voor een zinvolle, evenwichtige samenleving. Dus ook voor politici die de dialoog in de eerste plaats moeten aanleren aan de jongeren.

Vanuit zijn jarenlange ervaring als volksvertegenwoordiger in Brussel weet Vic Anciaux dat de

integratiepolitiek die met veel goede wil, zowel van migranten als van „Belgen" wordt gevoerd, meer en meer botst op een mentaliteit die getuigt van weinig zin voor verdraagzaamheid. Volgens de staatssekretaris is deze houding gedeeltelijk te begrijpen door het groeiende gevoel van onveiligheid en angst voor criminele gewelddaden vanwege sommige migrantenjongeren die meestal aangevoerd worden door een kleine groep onruststokers en misdadigers.

„In grote mate wordt deze mentaliteit gevoerd

door een reeks wederzijdse vooroordelen. Ze heeft in ieder geval tot gevolg dat de dialoog over de zgn. migrantenproblematiek erg moeilijk, zoniet onmogelijk is geworden. Wanneer het probleem zo delikaat is dat er geen gesprek meer mogelijk is, dan wordt elke relativisering, argumentatie of uitleg naar het verdomdhoekje verwezen. Dan worden we rondgedraaid in een vicieuze cirkel en bij elke draai vergroot de onverdraagzaamheid. Dan geraken we in een onleefbare maatschappij.", aldus Vic Anciaux. En hij voegt eraan toe dat deze vicieuze cirkel enkel kan doorbroken worden als de mensen terug bereid zijn over de gestelde problemen met elkaar in vertrouwen te praten.

BEELDSPRAAK



SCHOLIERENPARLEMENT

Het Scholierenparlement, een project van de vzw Jeugd en Derde Wereld, is voor Vic Anciaux een uitgelezen instrument om deze dialoog nieuw leven in te blazen. Het is immers een laboratorium waar leerlingen aan den lijve ondervinden hoe de parlementaire democratie eigenlijk werkt. Ze krijgen de kans om in te zien dat ingewikkelde problemen niet met simpele antwoorden kunnen opgelost worden. Integendeel, er is aardig wat voorafgaandelijk studiewerk nodig. Tijdens de vergadering zelf is er discussie en moet men proberen tot een gemeenschappelijk standpunt te komen.

Het Scholierenparlement is eigenlijk een simulatiespel volgens de regels van de parlementaire werking. Dit houdt in dat de leerlingen rond een bepaald thema in drie commissievergaderingen werken. Telkens wordt een ander aspect van het thema behandeld. De voorbereiding van elke commissievergadering vergt van de leerlingen heel wat inspanning en opzoekingswerk. Na de commissievergaderingen wordt het onderwerp, net zoals in het Parlement, in plenaire zitting besproken.

Het Scholierenparlement kan elk denkbaar thema behandelen. Vanuit zijn bevoegdheden in Brussel koos Vic Anciaux, die als katalysator voor het Brusselse Scholierenparlement fungeerde, resoluut voor de migrantenproblematiek. Uiteindelijk werd het thema „politieke vluchtelingen" door de leerlingen en leerkrachten vooropgesteld.

In verscheidene Vlaamse steden loopt het project van het Scholierenparlement al enkele jaren. Brussel bleef echter een blinde vlek, maar mede door de inzet van Vic Anciaux werd dit jaar het project in enkele Brusselse scholen opgestart. De staatssekretaris hoopt uit de grond van zijn hart dat de geslaagde werking van het Brusselse Scholierenparlement dit jaar, ook andere scholen uit de hoofdstad zal inspireren om volgend schooljaar eveneens aan dit initiatief deel te nemen.

**Adverteren in WIJ
rendeert**

02/219.49.30

Probeer eens!

ANTWERPEN

MEI

25 ANTWERPEN: Bezoek van FVV-Berchem en FVV-Kalmthout aan de tentoonstelling „Jordaens”. Samenkomst om 10u. aan het Museum voor Schone Kunsten. Kosten gids worden gedeeld door aantal deelnemers.

26 BORNEM: Merkwaardige diavoorstelling door eresentator Oswald Van Ooteghem over een „kruisvaart op de Russische meren, stromen en kanalen. Met Russische muziek. Om 18u. in zaaltje van de Bornemse Abdij. Inkom gratis. Iedereen welkom. Org.: VVVG-Bornem.

29 BONHEIDEN: 12de Vlaams-nationaal tuinfeest in de Krankhoeve. Met superbraadfeest van 18 tot 21u. Org.: VU-arr. Mechelen en Vlaamse Vriendenkring Bonheiden-Rijmenam.

30 BONHEIDEN: Wandelzoektocht met vertrek om 14u. aan Krankhoeve. Bij terugkomst pannekoeken-slag door VUJO-arr. Mechelen. Org.: Vlaamse Vriendenkringen Bonheiden-Rijmenam.

JUNI

4 HEIST O/D BERG: Kaas- en Wijnavond in Zaal 4 van het Cultureel Centrum Zwaneberg. Vanaf 20u. Deelname: 300 fr.p.p. Gast spreker is Bert Anciaux. Org.: VU-Groot-Heist i.s.m. Groot-Putte.

8 MORTSEL: De hormonenmafia in Vlaanderen. Jaak Vandemeulebroucke spreekt over dit actuele onderwerp in zaal Merelhof, Edm. Thieffrylaan 94, om 20u. Org.: VVB-Mortsel-Boechout-Borsbeek.

12 BERCHEM: Stadwandeling met FVV-Berchem. Vertrek Berchem station om 9u. Deelname: 1.000 fr.p.p. (middagmaal en koffie inbegrepen). Inschrijven voor 1/6 bij bestuursleden. Mannen mogen ook mee!

14 KALMTHOUT: Nicole Dierckx en Ingrid De Wilde met de fiets naar China. Diaprojektie met uitleg en belevenissen. Om 20u. in zaal Cambuus, Heidestatieplein. Deelname: FVV-leden 100 fr., niet-leden 250 fr. Org.: FVV-Kalmthout.

BRABANT

MEI

26 LEMBEK: Weekendongevallen. Gespreksavond met dia's door dr. Beaucourt in Oud Gemeentehuis Lembeek, Arthur Poesstraat, om 20u. Toegang gratis. Org.: Pajottenlands Jongeren-centrum, Zennegroen, Vorming en Gemeenschap en DF-Lembeek.

29 BRUSSEL: Pinksterbarbecue in Gemeenschapscentrum De Markten, Oude Graanmarkt 5. Van 19 tot 22u. Na 22u.: bodega en dansgelegenheid. Kaarten: vvk: 400 fr., kassa: 500 fr. Org.: VU-Brussel.

JUNI

4 ZUUN: Gespreksavond over Ex-Joegoslavië in zaal De Linde, Zuun-Dikke Linden. Gast spreker: Frank Seberechts. Info en org.: Werkgroep De Vrede-Zuun.

5 HEKELGEM: Brusseldag voor VU-leden van Hekelgem-Essene. Vertrek om 9u. te Affligem. Met o.m. bezoek Parlement, middagmaal in parl. restaurant, toeristische rondrit te Brussel, bezoek aan geuzebrouwerij te Anderlecht. Terug rond 18u.30.

12 VOSSEM: 1ste Spagetti- en koude schotelavond. In de nieuwe parochiezaal, St.-Pauluslaan 1 (Centrum aan de kerk te Vossem-Tervuren). Keuken open van 17 tot 22u. Iedereen welkom. Org.: VU-Vossem.

13 VLEZENBEEK: 11de Aardbeienjogging. Inschrijven vanaf 13u.30. Start om 15u. Info: Gust Crabbé (02/532.01.74). Org.: De Vrede.

WAT KIEST DE ANTWERPENAR IN 1994?

Gazet van Antwerpen kwam maandag uit met de resultaten van een onderzoek naar de kiesintenties voor de gemeenteraadsverkiezingen te Antwerpen. Van de 5.698 ondervraagde Antwerpenaars zijn er nog altijd 20% onbeslist, wat wel de resultaten enigszins vertekent. Zij die zich wel uitspraken zorgen voor verrassingen. Het Blok gaat ietsje achteruit tegenover '88 (16,2% of 9 zetels) en kan zijn machtsgreep van 1991 dus blijkbaar niet herhalen. De SP gaat achteruit (20,6% of 12 zetels) terwijl de CVP die in '88 al een forse klap te verteren had terugvalt op 18,4% en daarmee zijn 11 zetels behoudt. De nieuwkomer Rossem kan zijn parlementsscore van 1991 niet herhalen en valt op 2,5% wat geen zetel oplevert in de raad. De VLD maakt een forse sprong vooruit tot 20,9% en verdubbelt bijna in zetelaantal tot 13. Agalev ook, 15,7% en 9 zetels.

En de Volksunie? Komend van 8,4% in 1988 en 6,7% bij de parlementsverkiezingen raakt zij nogmaals in vrije val tot 4,4%. Dat levert slechts één zetel op. Een harde dobber voor de Antwerpse ploeg die de publiciteit die zij verleden jaar kreeg met haar harde onderhandelingen blijkbaar niet in stemmen kan omzetten. Maar dat betekent tegelijkertijd ook dat alle hoop niet verloren is! De intrade van de VU is hooguit 5 maanden voorbij, waarnemers stellen vast dat er „iets” veranderd is. Het moet toch gezegd worden, en dat is geen verontschuldiging, dat tastbare veranderingen die je ook

dagelijks ziet en ervaart in de stad ook nog niet konden waargenomen worden door de Antwerpenaar. Wel is er een forse aanzet merkbaar. Doorzetten en keihard verder werken aan verandering blijft dus de boodschap. Daarbij moet de Antwerpenaar in de praktijk bewezen worden dat de VU-intrade die verandering en dat verschil maken. Geen woorden of beloften, maar daden!

Ondertussen gaan bij zulk onderzoek natuurlijk al ballonnetjes op inzake mogelijke koalities. Even zeker als de huidige coalitie niet meer kan (24 zetels op 55) is het feit dat 't Blok niet zorgt voor complete onbestuurbaarheid. Twee partijen kunnen alléén niet meer samen, drie wel. De VLD staat weliswaar als grootste partij met 13 zetels vooraan. Ward Beysen maakt kans zijn roepnaam van *mijnheer Bijzijn* waar te maken. Natuurlijk in de veronderstelling dat de VLD zijn roepen op vernieuwing blijft aanhouden. Evengoed in de veronderstelling dat de Volksunie zich niet herpakt en dan ook de vruchten plukt van haar werkelijk vernieuwingswerk op het stadhuis.

Nogmaals: 20% onbeslist kunnen de balans nog hard doen omslaan. Naar verluidt zou hun profiel niet overeenkomen met dat van Blokkiezers. Een reden te meer voor de Volksunie om de handen uit de mouwen te steken. Dat moet harder gebeuren: op het stadhuis en in de partij, naar de Antwerpenaar toe!

Hugo Hermans

LIMBURG

JUNI

12 GENK: Vijfde tuinfeest met braai, limburgse vlaai, Stonne Wouters aan het orgel en het Scheldekor. Om 15u. in de Slagmolen, Slagmolenstraat. Voorinschrijving tot 2/6 door 400 fr. te storten op rek.nr. 335-0136262-23 van SMF-Limburg te St.-Truiden. Org.: SMF-Limburg.

MEI

22 HASSELT: VU-feest in Ontmoetingscentrum St.Katarina. Menu van streekgerechten aan 350 fr. (aan tafel om 20u.30). Info: 011/23.70.36-7 (VU-Hasseelt).

ONDERZOEK NAAR OPLEIDING EN TEWERKSTELLING VAN VROUWEN VAN VREEMDE HERKOMST

Op dinsdag 4 mei j.l. werden de resultaten van het actie-onderzoek naar tewerkstellingsmogelijkheden en opleidingsbehoeften van vrouwen van vreemde afkomst bekend gemaakt. Het onderzoek, dat liep van midden 1991 tot begin 1993, werd uitgevoerd in een samenwerkingsverband van het Provinciebestuur Limburg, de Sociale Investeringsmaatschappij en het Europees Sociaal Fonds.

VOORSTELLING

Gedeputeerde voor Welzijn, *Frieda Brepoels*, gaf in haar openingstoespraak de redenen aan waarom dit onderzoek werd uitgevoerd. Aan de basis ervan lag de vaststelling dat de migrantenvrouw vaak een nog slechtere positie heeft op de arbeidsmarkt dan de autochtone vrouw. Tegelijkertijd is er echter ook de bereidheid om aan hun situatie te remediëren, om een poging te doen hen meer kansen op behoorlijke tewerkstelling te bieden. Hierbij wordt volgens gedeputeerde Brepoels gedacht aan het opzetten van bijscholingen en aan het verbeteren

van opleidingsinitiatieven voor migrantenvrouwen. Vooraleer tot acties over te gaan moet men echter weten welke opleidingen voor welke jobs deze vrouwen aanspreken, welke factoren hun deelname aan de huidige opleidingen belemmeren, enz.

Om op al deze vragen een antwoord te krijgen was er nood aan kennis over de leefwereld van de migrantenvrouw, over haar wensen en behoeften. Juist om deze kennis te verzamelen werd dit project opgestart, aldus gedeputeerde Brepoels. Het onderzoek heeft zich verder vooral toegespitst op de vraag of er nood is aan opleiding, beroepsopleiding, en, zo ja, welke types van opleiding.

Vooraleer Frieda Brepoels het woord gaf aan onderzoekster mevr. Christel Cuypers (POB/RIC) dankte zij iedereen die dit onderzoek heeft mogelijk gemaakt, de leden van de stuurgroep en de technische redactionele commissie, de onderzoekster en vooral de ondervraagde migrantenvrouwen zelf.

BEVINDINGEN

Mevr. Cuypers beschreef de bevindingen uit het onderzoek. De centrale vraag was dus welke obstakels de allochtone vrouwen de toegang tot de arbeidsmarkt bemoeilijken. De oorzaken zijn onder te verdelen in vier categorieën: 1. leemten in het opleidingscircuit van de allochtone vrouwen; 2. het rolpatroon man/vrouw; 3. beleidsmaatregelen die deelname van vrouwen aan arbeidsmarktgerichte opleidingen en/of de toegang tot de arbeidsmarkt zelf bemoeilijken; 4. arbeidsmarktmechanismen.

Bij de leemten in het opleidingscircuit komen volgende aspecten naar voren: onvoldoende kennis van de Nederlandse taal, de lage scholingsgraad, de houding van de thuissomgeving en de kinderopvang. Een aantal beleidsmaatregelen zoals het niet erkennen van diploma's, de voorwaarden om voor bijscholing in aanmerking te komen, de niet-toegankelijkheid van de overheidssector voor niet-Belgen en het ontmoedigingsbeleid op het vlak van de Sociale Zekerheid vormen eveneens een rem op de integratie van de allochtone vrouwen op de arbeidsmarkt. Tot slot stuiten allochtone vrouwen bij hun pogingen om werk te vinden op een aantal — direkte of indirecte — diskriminerende vooroordelen die hen de toegang dubbel bemoeilijken.

Belangrijk bij deze opsomming van knelpunten, aldus mevr. Cuypers, is te onderstrepen dat waar de hindernissen sekse-specifiek zijn of te maken heb-

ben met sociale klasse, ze evenzeer gelden voor de autochtone bevolking.

AKTIEVOORSTELLEN

Een eerste domein waarop mevr. Cuypers actievoorstellen formuleert is het *onderwijs*. Meisjes van vreemde afkomst stappen te vaak in het beroepsonderwijs en komen daarin dikwijls in de, wat tewerkstelling betreft, meest ongunstige richtingen terecht. Dit probleem moet aangepakt worden op mikroniveau als net-overschrijdend. Op mikroniveau zouden zowel de leerkrachten als de PMS-centra in de mate van het mogelijke de meisjes moeten doorverwijzen naar en aanzetten tot het volgen van een richting die kansen op doorstroming biedt of althans tegemoet komt aan de intellectuele capaciteiten van het meisje. Een herstructurering van het onderwijsaanbod dient dan weer net-overschrijdend te worden aangepakt.

Demotivatie en voortijdig afhaken in het middelbaar onderwijs zijn fenomenen die om actie vragen. Hierbij werd de toestand van het deeltijds onderwijs vermeld.

Een aspect van belang bij het stimuleren tot beter onderwijs voor meisjes is de thuisomgeving. Huisbezoeken tonen nog steeds hun nut in het op gang brengen van een dialoog met de ouders.

KNELPUNTEN

Ten aanzien van de bestaande *opleidingsinitiatieven* in het onderzoek bestaan een aantal knelpun-

ten: hoge toegangsdrempel van de kursussen van de VDAB, de wens om dicht bij huis cursus te volgen, gebrekkige kinderopvang, enz... Er werd voorgesteld een opleidingstraject uit te tekenen waar ieder afhankelijk van haar niveau op verschillende plaatsen kan instappen.

Voorafgaand aan het uitbouwen van een traject is het nodig een grondige inventaris te maken van de bestaande opleidingen. Om de trajectopleiding concreet te maken wordt er gepleit voor de oprichting van één dienst die de meest geschikte plaats voor de vrouw zoekt, gedacht wordt aan een ombudsdienst. Trajectbegeleiding wordt gezien als een soort netwerk waarbij de toeleiding een belangrijke schakel is, ook de oriëntatie, nazorg en het streven naar sociale mobiliteit.

Het doel van de actie inzake *tewerkstelling* is ernaar streven dat vrouwen van vreemde herkomst met gelijke kwalifikaties gelijke kansen op werk krijgen op de reguliere arbeidsmarkt. Een eerste aktiepunt kan zijn dat vrouwen gestimuleerd worden zich als werkzoekende in te schrijven ook al hebben ze geen recht op een uitkering. De verdere concrete uitwerking van akties inzake tewerkstelling zal volgens mevr. Cuypers verder opgenomen worden in de schoot van de Limburgse migrantenraad.

Mevr. Cuypers besluit haar uiteenzetting met een oproep opdat de allochtone vrouwen meer kansen op waardering en ontplooiing krijgen, en op die manier meewerken aan het bewerkstelligen van een betere maatschappelijke orde.

Ann Onkelinx

JOS TRUYEN TIEN JAAR BURGEMEESTER



Burgemeester Jos Truyen en zijn ploeg vierden tien jaar bestuur van de gemeente As.

(foto WIJ)

Burgemeester Jos Truyen en zijn ploeg zijn tien jaar aan het bewind in de Middenlimburgse gemeente As. Mede-jubilairissen zijn Miel Craeghs, eerste schepen en schepen van Jeugd, Welzijn en Middenstand; Kurt Rondelze, schepen van Financiën, Cultuur en Informatie en de raadsleden Norbert Dieussart en Jean Martens. De plechtigheid werd bijgewoond door minister Johan Sauwens, senator Laurens Appeltans, volksvertegenwoordiger Hugo Olaerts, provincieraadsleden Anita Wel-

lens-Purnal en Jaak Cuppens.

In zijn gelegenheidstoespraak had burgemeester Jos Truyen woorden van lof voor zijn ploeg op wie hij gedurende al die jaren kon rekenen, maar evengoed werden de echtgenotes van zijn medewerkers in de bloemen gezet.

„Een gemeente besturen is een kwestie van overleg zowel met de koalitiepartner als met de

oppositie. Een gemeente besturen is geen politiek voeren op het scherp van het mes”, aldus burgemeester Jos Truyen, die de wens uitdrukte nog jaren met deze ploeg de gemeente As te kunnen besturen. Jos Truyen werd vorig jaar door de beide arrondissementele besturen van Hasselt-St.Truiden en Tongeren-Maaseik aangeduid om bij de wissel van provinciaal senator in januari e.k. de functie van provinciaal gekoöpteerd senator op zich te nemen in opvolging van SP-senator Firmin Steenbergen.

STUDIEDAG OVER AUTONOMIE EN SOLIDARITEIT

Nu zaterdagmiddag 22 mei organiseert de Westvlaamse kern van de groep *De Tanden van de Leeuw* te Brugge een studienamiddag „over de wenselijkheid van een splitsing of een federalisering van de Belgische Sociale Zekerheid”. Deelnemers aan de discussie zijn: prof. Koen Raes (UGent), Jef Sleenckx (SP), dr. Patrick Van Krunckelsven (VU), dr. Jef Deloof, dr. De Ridder en Stefaan Lievens.

De organisatoren, *Imavo* (het marxistisch vormingsinstituut) en de werkgroep *Het Pennoen*, vinden „dat Vlaanderen zelf moet bepalen hoe het zijn Sociale Zekerheid wil organiseren.” Zij waarschuwen echter dat „in welke mate en welke vorm ook, federalisering van de Sociale Zekerheid niet automatisch tot een meer democratische, meer kwalitatieve en meer progressieve Sociale Zekerheid leidt. Een autonoom Vlaanderen heeft slechts zin als de mensen in Vlaanderen en er buiten beter van worden.”

De vragen die zij zich stellen zijn: Welke SZ in het Vlaanderen van morgen? En welke krachtlijnen willen we in de gezondheidszorg in het Vlaanderen van morgen?

In een eerste deel van de studienamiddag zorgt prof. Koen Raes voor een politiek-filosofische inleiding bij het thema „autonomie en solidariteit”. In een tweede deel discussiëren Patrick Van Krunckelsven en Jef Sleenckx over het concrete politieke dossier van een mogelijke splitsing van het unitaire stelsel van de SZ: argumenten voor en tegen, strategische overwegingen, voorwaarden, modaliteiten, mogelijke gevolgen.

De geneesheren Deloof en de Ridder pogen een antwoord te geven op de vragen of een splitsing tot een betere SZ leidt en hoe Vlaanderen zijn eigen SZ zal organiseren. De socioloog Stefaan Lievens besluit de namiddag met het trekken van conclusies.

De studienamiddag gaat door op zaterdag 22 mei in Ryckelvelde te Brugge, begint om 14u. en eindigt rond 17u.45. Het centrum is even buiten het Brugs stadscentrum richting Sijsele-Maldegem-Eeklo-Gent gelegen, het is met het openbaar vervoer te bereiken (bus 58a tot halte *Male*). Deelname in de kosten: 180fr.

Info: 02/514.00.08 (Imavo) of 059/70.20.78 (Het Pennoen).

OOST-VLAANDEREN

MEI

23 AALST: Spektakeldiner, met als animator Antoine Van der Heyden. In feestzaal 't Kapelleke, Meuleschettestraat 34, van 11u.30 tot 15u. 500 fr.p.p. Org.: VU-Aalst/Hofstade/Erembodegem-centrum.

23 LEDE: Jaarlijks reisbezoek aan Gent. Eetmaal + Leievaart: 800 fr. Met eigen wagen. Info: bij bestuursleden. Org.: VU-Lede.

29 NINOVE: Invullen van belastingsaangiften door VU-Ninove. Van 9 tot 12u. op sekr. ziekenfonds Priester Daens, Onderwijslaan 5 te Ninove.

JUNI

4 SINT-LIEVENS-ESSE: Kaas-, Wijn-, Bier- en Maatjesavond. Vanaf 19u.30 in zaal Terbiest. Muziek door De Veske Voljeir. Org.: VU-Herzele-Zuid.

WEST-VLAANDEREN

MEI

22 DE PANNE: Herdenking oorlogsslachtoffers (gefusilleerden van Abbeville), neerlegging bloemen, op het militaire kerkhof van De Panne. Om 15u.

23 WAKKEN: Met bus naar Abbeville. Vertrek om 7u. stipt op de Markt te Wakken. Om 11u. bezoek aan het graf, daarna aan de kiosk. Terug in Wakken om 17u. voor mis voor Joris Van Severen. Nadien tentoonstelling en maaltijd. Reis: 600 fr. Info: 051/63.30.32. Org.: VU-Wakken en VU-Kortrijk.

26 IZEGEM: Afwerken van de merklap. Om 19u.30 in de Ommegangstraat 5. Org.: Vlanajo-West-Flan-dria.

29 BRUGGE: Teater De Honden in het zegekoor. Om 20u. in KC De Dijk, Blankenbergsestraat 221. Met inleiding door dom Eligius Deckkers.

30 BRUGGE: om 11u. op het Brugs kerkhof: bloemenhulde aan het graf van Irma Laplasse. Toespraak door Koen Baert. Herinneringswoord door Karel van Isacker. Zang door het koor van VVVG.

JUNI

1 MENEN: Ledenvergadering VU-Menen. Om 20u. in zaal Westflandria, Ieperstraat te Menen.

BARBIERBEEK-VALLEI: WAARDEVOL LANDSCHAP

De Barbierbeek ontspringt in Elversele (Temse) en mondt in Kruibeke uit in de Schelde via vier Wase gemeenten nl. Temse, Sint-Niklaas, Beveren en Kruibeke.

Vorig jaar werd er door de Interkommunale *Land van Waas* een voorstel geformuleerd om een deelgebied van de gemeente Kruibeke bijkomend te erkennen als „landschapsgebied van de Barbiervallei”.

De Barbierbeek vormt reeds in haar bovenloop meanders die vanaf de E17 zelfs zeer uitgesproken zijn. Hier en daar werden afgesneden meanders aangetroffen. Op het terrein wordt een sterk erosieve werking van de beek waargenomen, dit is het gevolg van de toenemende hoeveelheid water die via de Barbierbeek afgevoerd moet worden (E17 en de toenemende verharde oppervlakte). Dit effect wordt versterkt door het systematisch ploegen tot bovenop de rand van de beek langs de akkerpercelen en gescheurde graslanden, het kappen en het niet meer heraanplanten van bomen en struiken.

Langsheen de Barbierbeek komen enkele hoeve-komplexen voor en een watermolensite. De plaats van de hoeve is toonaangevend voor de begrenzing van de historische overstromingszone. Enkele voor-

beelden zijn *Hof Ter Elst* en het *Geelhof*. En dan is er voorts een grote botanische rijkdom.

Senator Nelly Maes heeft zich tot minister Sauvens gericht om het voorstel geformuleerd door de Interkommunale *Land van Waas* om de Barbiervallei als landschapsgebied te erkennen.



ZOEKERTJE

— GEZOCHT — Vrouw (*04.02.62), graduaat boekhouden. Zoekt werk in de omgeving van Brussel. O/Ref. 920162. Voor inlichtingen: Volksvertegenwoordiger Etienne Van Vaerenbergh, 02/519.86.94 (7u.30-15u.)

RESTAURANT HASSELTBERG

NIEUWELAAN 47, 1860 MEISE — TEL. 02/269.70.45

MENU'S
AAN 950
en 1.600 fr.



WOENSDAG EN
ZONDAGAVOND
GESLOTEN
Inclusiefprijs voor
BANKETTEN

ADVERTENTIE

WIJ (1)

Gaarne wens ik aan het voornemen tot omschakeling van het 38-jarig partijblad, één kleine denkoefening toe te voegen.

De abonnementsprijs is sinds vele jaren niet aan de werkelijke kosten aangepast. *WIJ* kost slechts 25 fr. per nummer. Wanneer U, het degelijk produkt *WIJ* vergelijkt met andere, veel duurdere, dikwijls snertbladen, zou een verdubbeling van het abonnementsgeld ten zeerste verantwoord zijn.

Boekhoudkundig zou dit volgens de geciteerde oplage één meeropbrengst op jaarbasis van 9,6 miljoen bedragen. Volgens mijn bescheiden mening zou dit geen invloed hebben op het lezersaantal.

Jan Dierick, Boutersem

WIJ (2)

Helemaal akkoord met lezer H.J. Ombelets (*WIJ*, 13 mei j.l.). *WIJ* moet weekblad blijven, hetzij onder een goedkopere vorm. Waarom niet terugkeren naar de formule van voor de magazine met 4-kleurenkaft? Wekelijks op krantenpapier, maar wekelijks.

Dit is een oproep om deel te nemen aan de actie „*WIJ* Blijft”. Wil je ook dat *WIJ* als weekblad blijft, schrijf dan naar onze voorzitter om de formule *WIJ* weekblad en op krantenpapier te bespreken.

J. Van Dooren,
St.-Martens-Latem

WIJ (3)

Wij blijven, maar *WIJ* moet verdwijnen. Wat een ontgoocheling voor de lezers!

De redenen die de verantwoordelijke uitgever en algemeen voorzitter van de Volksunie in *WIJ* van 13 mei geeft kunnen me niet overtuigen.

Met 200 fr. extra lidgeld zullen alle VU-leden een veertiendaagse nieuwe *WIJ* ontvangen. Dit lijkt me financieel niet haalbaar. Wie vertelt ons de ware redenen voor de omvorming van het weekblad tot een VU-ledenblad?

Het abonnement bedraagt al meerdere jaren slechts 1.200 fr. Verhoog dit bedrag tot 3.000 of 4.000 fr. en *WIJ* kan waarschijnlijk blijven.

Het is niet te laat om op een beslissing terug te komen. Tussen haakjes: slechts 85 van de 140 partijraadsleden waren aanwezig, hoe kan er dan zo een belangrijke beslissing genomen worden?

Guido De Munter, Merelbeke

VOLKSVERLAKKERIJ

Juist op het moment dat de economische toestand in Vlaanderen enorme problemen kent pleit de SP op de 1 mei-vieringen voor een arbeidsduurverkorting tot 30u. per week. Dit is gezien de economische situatie en de ronduit sombere vooruitzichten volksverlakkerij! Waar bleven de Vlaamse leeuwenvlaggen in de 1 mei-optochten? Dehousse pleit zelfs voor verzet tegen de franchise — een besparingsmaatregel die hijzelf met de PS mee goedkeurde. Zal Dehousse nu ook op het matje geroepen worden bij de koning? L. Van den Brande moest voor minder in Laken verschijnen. Maar ja, we zijn die 2 maten en 2 gewichten politiek in dit land gewoon!

W. Rosiers, Neeroeteren

De redactie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redactie.

EDDY WAUTERS

Het portret dat Flandrien (*WIJ*, 13 mei j.l.) van Antwerpvoorzitter Eddy Wauters tekent is dat van een man die weet wat hij wil. Hij ontziet inderdaad niets of niemand.

Gevolg: heibel met trainer Meeuws tot voor de kamera's, geen gevele of mooie woorden. Dat Meeuws de benen neemt laat hem koud.

Het is mijn mening dat zowel in de sport als in de politiek zo'n mensen onmisbaar zijn om de boel naar behoren te laten draaien. Er zouden wat meer Wautersen in ons kikkerland moeten staan, want slechter kan niet meer!

P.L., Hofstade

DE PROEF VAN NEGEN

Deze week (13 mei) werd in de Vlaamse Raad bewezen dat het een vergissing was af te wijken van de opdracht, die de Vlaamse beweging ons (VU-mensen) oplegde.

In 1970-71 was de VU de enige partij, die de grendelgrondwet bestreed. Zelfs de harde strijders voor de Vlaamse ontvoogding hadden niet begrepen dat de bekende unitaristen een unitair spel hadden gespeeld. Ze verkochten ons democratisch eerste geboorterecht aan de goede wil van de bedorven franstalige Belgen.

De VU bleef de democratie trouw en weigerde „naar de wapens” te grijpen. Ze weigerde vooral de goedwillende Vlaamsgezinden te bedriegen met woorden in de wind. Het belangrijkste punt uit haar stichtingsprogramma (hervorming van de unitaire staat) is verwezenlijkt.

De toekomst zal het ons veel gemakkelijker maken. De grendel van 1970 kunnen de Vlamingen voor Vlaanderen zelf wegschrijven. Een gedroomde eerste taak in de Vlaamse Raad als deze het „Vlaamse huis” inricht naar eigen wil. Zelfs voor amnestie ligt een passende oplossing, die ons schikt en nog zin heeft, binnen bereik.

Ook voor Vlamingen in het hoofdstedelijk gebied, die behoren bij ons door keuze, zelfs al geraakten zij ingevolge sociale druk vreemd. Trouwens, Edgard Van Cauwelaert, gewezen voorzitter van het Vlaams Komitee voor Brussel toonde ons reeds de juiste weg. Volgens hem wonen in Brussel, buiten de niet-genationaliseerde vreemdelingen, alleen Vlamingen en Walen (franstaligen zo zij het zo verkiezen).

Aan de Duitstaligen in Brussel had hij toen niet gedacht en de nieuwe grondwet biedt geen nuttige uitweg voor dit misselijk gevolg van 1914-18.

J. Em. Torfs, Oostende

AF-BLOKKEN!

Het Vlaams Blok heeft verleden week bewezen geen partij van democratische nationalisten te zijn. Daar waar de partij voor orde en tucht beweert te zijn predikt zij het tegenovergestelde door met verbaal en lichamelijk geweld haar wil op te leggen.

In plaats van de reeds bedreigde democratie mee te helpen herstellen breekt zij deze verder af door vanop de tribune stoorzender te spelen en misbaar te verkopen.

Een politieke partij die zo'n werkwijze moet aanwenden heeft weinig te zeggen en geeft zichzelf bloot. Af-blokken dus!

R. Michiels, Brussel

N.V. BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103
TERNAT

Tel.: 02/582.13.12
02/582.04.10

Verdeler
VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944

Diensten: verhuur lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Kostuums naar maat

HERENKLEDING



Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

**Adverteren in WIJ
rendeert**

02/219.49.30

Probeer eens!



N.V. ZAKENKANTOOR
HERMAN STEENHOUDT

1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44

**Woonkrediet
steeds iets beter!**

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesens

Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50

algemene decoratiewerken —
schilderen — behangen —
vloerbekledingen — parket —
louverdrapen — luxaflex —

nv de winne-fabrisac

migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettlingformulieren
boekdruk - direct mail

PVBA J. BORREMANS-COCK & KINDEREN

Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89

Wij bouwen voor u
sleutel op de deur

**DE VRIESE
woonverlichting**



baron ruzettelaan 78
8310 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050/35 74 04

U bent van harte welkom bij

Karel Van den Berghe B.V.B.A.
VLOER en MUURTEGELS

- Steeds ruime kortingen
- Kwaliteitsprodukten
- Uitstekende service
- Keuze uit meer dan 600 soorten

GENTSESTEENWEG 377 9300 AALST
(200 m voor de Vijfhuizen)
Tel. 053/70.06.64

SCHOENEN



Willy VERDIEVEL- Hilde DEMAREY
Albert I-laan 171, 8620 NIEUWPOORT-BAD
Tel. (058) 23 51 96 - Fax (058) 23 51 96

DOCKSIDES
AIGLE
TRETORN
ROMIKA

Scholl
Ronny
TEKO
AMBRIORIX

BAMA
Kickers
adidas

GUMA
Gabor
BAMA

JED
WOLFF
JED
Ikush Puppers

diadora
MEPHISTO
TROP
SEBAGO

Docksides



SEBAGO 26 kleuren
TROP 20 kleuren
AMBRIORIX 6 kleuren

Dit jaar terug het **MEEST** aantal
kleuren van gans de **KUST**

WEEK-END altijd open
Woensdag gesloten

21/1

**Met verouderde communicatiemiddelen,
hebt u de touwtjes
niet langer in handen.**



PENTAGONE

De oplossing : de telefooncentrales van Alcatel Bell.

De Alcatel 1600 is de ideale telefooncentrale voor KMO's. Er kunnen 4 tot 64 toestellen worden op aangesloten. Voor nog grotere bedrijven, ontwierpen we de 5400 BCN. Deze telefooncentrale kan alle telefoonverkeer en gegevenstransmissie aan en vereist



geen bijkomende en dure installaties.

**Voor meer inlichtingen over deze
centrales, bel 02/718.84.08 of fax
02/718.84.22.**

Stap binnen in de ISDN-wereld
van Alcatel Bell, de wereld van de
communicatie.


ALCATEL
BELL TELEPHONE